

SANDARA
DALBO ŽMONIŲ LAIKRASTIS
Prenumeratą metams:
Amerikoje 2.00
Kanadoje ir Lietuvoje \$3.00
Pusei metų:
Amerikoje \$1.25
Kanadoje ir Lietuvoje \$1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., South Boston, Mass.

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 95 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 50,000 Lithuanians in New England, and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., South Boston, Mass.

Telephone So. Boston 2408.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

KAINA 5 CENTAL

No. 49

So. Boston, Mass. Gruodžio-December 9 d., 1926 m.

Metas XIII

Lenkija rengias pult Lietuvą

Pirmiausiai taikos į Klaipėdą

LIETUVOJE PASKELBTAS KARO STOVIS.

MASKVA. — Sovietų vyriausybės organas "Pravda" atspausdino žinią kurioje sako, kad Lenkija tikrai pasirengusi karam ir pavasarį sulaukus puls Rusiją, kad prapūsti savus rubežius. Pirm negu tas bus padaryta, Lenkija matydama, kad ji netenka Danzigo karidoriaus, yra pasirengusi pulti Lietuvą ir užimti Klaipėdą, kad turėjus išėjimą į Baltijos jures.

VARŠUVA. — Lietuvos vyriausybė paskelbė karo stovį visoje šalyje. Ji tą padarė todėl, kad prasidėjo bolševikinis judėjimas, kuris grėsia valdžios nuvertimu. Tokis pranešimas esąs gautas iš Kauno. Šiai Varšuvos žinia negalima tikėti. Jeigu Lietuvoje tapo paskelbtas karo stovis, tai greičiau jį paskeibė todėl, kad suvaldžius Lenkijos šnipus, jeigu Lietuvos su Lenkija karas artinasi. Kiek mums žinoma, tai Lietuvos vyriausybei iš bolševikų pusės jokio pavojaus nesimato.

BERLYNAS. — Tarpe Lietuvos ir Lenkijos santykiai yra įtempti. Tarp tų dviejų valstybių karas neišvengiamas ir jisai gali kilti bile dieną. Karo priežastis, tai Vilniaus klausimo išrišimas. Taipgi pranešime sakoma, kad prie tokio karo Lietuvą verčia Rusija, kuri sakanti, kad ilgiau toki padėtis Rytų Europoje negali būti toleruojama ir klausimas galutinai turi būti išrištas.

Lietuvos su Lenkija karas Vilniaus klausimo išrišimui galės užkurti naują Europos karą. Vokietijos vyriausybė jau tarė savo žodį, kad ji nepripažysta Lenkijos rubežius, reikią nepripažysta jai per Alijantus priskirtą ir Rytinę Sileziją, kuri buvo Vokietijos.

Francijos santykiai su Italija irgi Lenkijai nekokią viltį duoda iš Francijos pusės susilauktį tinkamos paramos. Jau ir pati Francijos spauda pradėjo kalbėti Vilniaus klausime kitokiu tonu.

"Reue Internationale" laikraštyje įdėjo A. du Colombier straipsnį "Amžinos teisybės dėliai pareiškiame teisybę Vilniaus klausimu", kuriame tarp kito ko sakoma sekančiai: Lietuvos teritorijos statusas buvęs nustatytas 1920 m. liepos mėn. 12 d. taikos sutartim su SSSR., kuri apėmė ir visą Vilniaus sritį. Tik trumpas ruožas tarp Gardino ir vokiečių sienos Suvalkų srity pasiliko šios sutarties nepaimtas ir paliktas išspręsti Lietuvai ir

Lenkijai. Teliko tuo budu sutartį del Suvalkų srities. Bet Lenkija, pasinaudojusi Želigovskio smurtu užėmusi Lietuvos sostinę, nežiurint juridino statuto. Maskvos sutarties nustatymo, ri sulaužydama Suvalkų sutartį tarp Lietuvos ir Lenkijos iš 1920 m. vasario 7 d. Tautų Sąjunga pasmerkusi Lenkijos smurto politiką Lietuvos atžvilgiu, bet neprivertusi jos tai atitaisyti.

Toliau autorius nuodugnai išdėsto faktus del Tautų Sąjungos žygių tuo klausimu ir pastebi, kad 1923 m. vasario 3 d. taryba pravedusi laikiną demarkacijos liniją tarp Lietuvos ir Lenkijos modus vivendi pagrindu, nesprendama tačiau teritorinių teisių. Primenama Hymanso projektas ir Lietuvos protestas Ambasadorių Konferencijai 1923 m. balandžio 16 d. Nesą taip pat jokio Tautų Sąjungos sprendimo, iš ko sekti, kad ta ryba būtų modifikavusi savo 1923 m. balandžio 3 d. sprendimą ir pripažinti Ambasadorių Konferencijos 1923 m. kovo 14 d. nutarimą.

Autorius nustebintas del Zaleskio pareiškimu "Glos Pravdy", prancuzų spaudoj pakartoto, kad lietuvių lenkų teritorialinis ginčas buvęs Ambasadorių Konferencijos išspręstas Lietuvos vyriausybei prašant. Lietuva visuomet siekusi savo sostinės Vilniaus atgavimo, o savo nota 1922 m. lapkričio mėn. 18 d. ji liečia tik Nemuno plukdymo klausimą. Lenkijai belieka tik pareiža Vilniaus klausimu atitaisyti sutarčių sulaužymą, del kurio ji kelta Tautų Sąjungos ir Lietuvos atžvilgiu. Ir Lenkijos nesudraudimas iki šiol politiniais motyvais negalėjęs joku budu nustatyti Vilniaus srities juridinės padėties. Nesenai sudaryta Lietuvos SSSR. sutartis konstatuojanti dalykų stovį ir jokis lenkų žygis, jei nebus grąžinta Vilniaus sritis Lietuvai, negalys pakeisti dabartinės padėties.

Šis straipsnis gana aiškiai vaizduoja, kad pirmiaus buvusi Alijantų politika link Lietuvos buvo žaidimas su ugnimi, kuri šiandieną gali sukelti didžiausią gaisrą Europoje.

Leis raketa į Mėnulį.

WORCESTER. — Gautas pranešimas iš Austrijos, jog suorganizuota tam tikra organizacija, kurios tikslas surasti budus mėnulį pasiekti, esanti pasirengusi savo sumanymą vykdyti. Dr. Franz Hoeff,

Venos mokslininkas tai organizacijai vadovauja.

Raketa businti taip sutaisyta, kad ji lėkusi kelis šimtus mylių sproksianti ir vėl naujai būjanti paunama tolimesiam lėkimui taip, kad butinai turėsenti pasiekti mėnulį. Kadangi ji galėsenti Mėnulį pasiekti tik po keturių dienų kelionės, tai busiā taip apskaitliuota, jog bus šaunama į tą vietą, kurioje mėnulis bus po keturių dienų.

Profesorius Goddard sako, kad amerikonas pirmas pasieksiąs mėnulį. Jis sako, kad bus galima į raketa įdėti žmogų ir šauti. Bet klausimas, ar rasis tokis žmogus, ar jis būtų amerikonas ar kitos kokios tautos, kuris sutiktų savę duotis šauti raketoje. Nežiurint kur jis galės nupulti, bet kaip jis galės sugrįžti atgal ir pranešti kur jis buvo. Raketoje businti pritaisyta didelė šviesa, kurią ji parodys po paskutinio sproginimo, kad būtų galima matyti kur jos kelio galas.

Paryžiaus duelistai abu sužeisti.

PARYZIUS. — Bernard Denisane, politškas rašėjas, parašė straipsnį į "La Libertė" laikraštį, kuriuomi įeidė laikraštinišką Serge Andre. Andre pareikalavo, kad Denisane pasiaškintų ir atsautkų kas buvo parašyta, pastarasis atsisakė atšaukti tol, kol jiedu neis persiimti duelyje. Dvikovoje su kardais. Jiem buvo surengtas persiėmimo duelis ir ėmėsi apie 24 minutes laiko. Kovoje abudu liko sukruvinti.

Dvikova už moterį.

BUDAPESTAS, Vengrija. — Vengrijos premjero sunas Andreas Bethlen ir Paul Almassy susiginėno už vieną moterį ir išėjo į dvikovą persiimti. Imtynėse abu liko sukruvinti ir pagalios premjero surui pripažinta pergalė. Nors jiedu buvo sutarę imtis iki mirties, bet vienok persiskyrė abu gyvi budami.

Ministerių, kunigų ir rabinų frontas.

CHICAGO, Ill. — Gruodžio 3 d. — Presbiterijonų ministeris, katalikų kunigas ir du žydų rabinai turėjo bankietą. Jie balevodami išsireiškė savas mintis ir sudėjo prižadus, kad vieni kitus toleruos. Žydų rabinas kalbėdamas pareiškė, kad girdį jie visi esą Amerikai reikalingi ir vienas kitą privaiļ gerbti kaipo broļi. Presbiterijonų ministeris ir katalikų kunigas su tokia rabino kalba sutiko ir pareiškė, kad jie bus geriausi draugai ateityje.

Moterys už gimdymo kontroliavimą.

SYRACUSE, N. Y. — Įvykusioje moterų lygos konferencijoje, 53 balsais prieš 42 balsu nutarta reikalauti, kad valdžia pakeistų įstatymus ir leistų gimdymą kontroliuoti. Moterys savo rezolucijoje sako, jog valdžia privalo tuoj praveisti tokius įstatymus, kurie leistų kiekvienam daktarui teikti vedusioms poroms tokią pagelbą, kuri sukontroliuotų gimimus. Taipgi jos sako, kad dabartiniu laiku randasi daug tokių šeimynų, kurios nežinodamos kaip apsisaugoti nuo daugvaikystės priauklėja tiek, kad tiesiog juos negali išmaitinti bei išauklėti padoriais žmonėmis.

Hall-Mill teismas pasibaigė.

SOMERVILLE, N. J. — Apie mėnesį laiko ėjęs skandalingas Hall-Mill teismas pagalios užibaigė. Jis padarė didelės sensacijos visoje Amerikoje, nes buvo skandalingiausias ir įdomiausias. Jame buvo kaltinama Mrs. Mall ir jos du broļiai Stewensai, už nužudymą kunigo ir koristės merginos. Po apie mėnesio teismo eigos, pagalios prisaikinti teisėjai išnešė nuosprendį, jog kaltinamieji yra nekalti. Valstijos oficialai pareiškė, kad teismą iš naujo nepradės ir tokiu budu tų žmonių nužudytajai liks nesurasti.

Plenuoja kariškus manevrus.

WASHINGTONAS. — Pirmosios armijos vadas gen. Preston Brown, padavė sumanymą, kad ateinačiais metais Naujoje Agnlijoje būtų surengta Amerikos kariumenės ir laivyno generalis manevrai. Mėnėtas generolas pasiuntė į Washingtoną savo pasiuntinį pasitarti su kariumenės departamento vadais.

Rado senovės Turkijos pinigus.

SOFIA, Bulgaria. — Vienas ukinininkas Assen Tscholakovas kirto iš šaknų medį. Jo kirvio ašmenys atsimušė į akmenį. Pakasus žemę, kad akmenį išimti ir medį tinkamai būtų galima nukirsti, atkasė akmenį, kurį atvertus rado puodą pripiltą senovės Turkijos auksinių pinigų, kurie verti nemažiau kaip \$450,000. Pinigai datuoti 13 ir 14 šimtmetyje. Manoma, kad juos ten užkasė Turkijos kariumenė, kadaise kariaudama su Bulgariais ar kitomis tautomis apie 500 metų atgal.

Žinia apie pinigų radimą žaibo greitu metu pasklydė po visą apielinkę ir šalį. Apielinkės žmonės išgirdę, tuoj subėgo su kirviais ir lopetomis, su tikslu

kasinėti apielinkėje žemę ir ieškoti daugiau turto.

Čali Čaplin liko gyvanašlis.

LOS ANGELES, Cal. — Judamųjų paveikslų komedijantą Čali Čapliną paliko jo jauna moteris, su savim pasiimdama du sunus. Ji persiskyrimo priežasties nepaduoda, bet pas jį grįžti gyventi nemananti.

Sugavo kunigą anglius vagiant.

STAMFORD, Conn. — Kunigas Clarence M. Goodman, kuris per ilgus metus kunigavo Kriškionių Darbininkų sektos bažnyčioje, taipgi yra kunigas ir kitose Amerikos bažnyčiose, tapo areštuotas per Greenwich miesto polisiją ir kaltinamas už pavogimą trijų tonų anglių, kurios apkainuojamos po 9 dolerius už toną. Jis paleistas iki teismo užsistačius \$1,000 kaucijos.

Panama apybuoja bažnyčias.

PANAMA. — Liberalai atsotvai Panamos Kongresui pateikė sumanymą, kad joje būtų apybuotos visos katalikų bažnyčios.

Biliuje pasakyta, kad griežtai draudžiama kunigams kistis į svietiškus valdžios reikalus bei juos kritikuoti. Visi bažnytiniai turtai tuoj privalo būti valdžios unosavybėje. Griežtai draudžiama kunigams rengti bent kokias religines demonstracijas už bažnyčių sienų laukia. Jeigu kuris dvasiškis peržengtų tokius įstatymus, kad būtų baudžiamas didžiausiomis bausmėmis.

Panamos vyriausybė rengiasi įvesti link bažnyčių panašią tvarką, koki šiandieną yra įvesta Meksikoje Calles valdžios. Tai vėl didelis smugis Romos politikai.

Ontaris panaikino prohibicija.

OTTAWA. — Ontario provincija, kuri randasi po Kanados valdžia ir rubežiuojasi su Amerika, po keliato metų praktikavimo įgyvendinti prohibicijos įstatymą jį pagalios galutinai panaikino. Buvusiuose rinkimuose žmonės visoje didžiuomoje išbalsavo į valdžią atstovus, kurie yra prohibicijos priešai. Nauji valdininkai tuoj pareiškė, kad bus grąžinta degtinė ir alus, kur bus po valdžios kontrole pardavinėjama ir Kalėdas žmonės jau galės švesti gero štofo įsigėrę. Taipgi jie sako, kad prohibicija panaikinus. 1927 metais Amerikos gyventojai atvažiavę "uždrausto vaisiaus" paragauti, paliks nemažiau kaip 4 milijonus dolerių. Ontario prohibicijos panaikimas duoda didelį smugį Amerikos prohibicijai.

Lenkas nužudė lietuvį

PAWTUCKET, R. I. gruodžio 5 d. — Trys vyrai tapo areštuoti už nušovimą Mykolo Kovalkevičiaus, kuris dirbo ant Markauskio ukės. Apie šeštą valandą vakare, kada Kovalkevičius išėjo laukan, jį užpuolė trys banditai: John Kapinos, Ignac Shrzymiacz ir John Shrzymiacz ir jį nušovė mirtinai. Po įvykusios žmogžudystės tuoj buvo pranešta policijai ir ji žmogžudžius sučiupo, kur pas Kapinos rado automatišką revolverį.

Is pavardžių sprendžiant atrodo, kad užmuštasis yra lietuvis, o užmušėjai lenkai.

Naujos žinios

NEWARK, N. J. — Užsibaigęs teismas atrado kaltais keturis vyrus už nužudymą vieno ir visi keturi sausio 16 dieną turės mirti elektros kėdėje. Tai yra nepaprastas atsitikimas, kad už vieną užmuštą keturis žudytų.

DANIJA — Gruodžio 2 d. buvo rinkimai į parlamentą kur socialistai pralaimėjo. Laimėjo beralai ir konservatoriai.

LONDONAS. — Po ilgo streiko angliakasiai sugrįžo darban. Tai buvo didžiausias streikas Anglijos istorijoje, kuris kainavo 3 milijonus dolerių. Streike dalyvavo apie 10 milijonų darbininkų.

MASKVA. — Sovietų valdžia yra prirengusi 170,000 vyrų ir moterų, kurie pradės darbą surašinėti šalies gyventojus. Sakoma, jog tokis darbas valdžiai kainuos apie 5 milijonus dolerių.

NEW YORKAS. — Rytinių geležinkelių kompanijos pakėlė savo darbininkams algas 7½ nuosimti, darbininkai reikalavo pakelti 19%. Algų pakėlimas paliečia 50 kompanijų, kur dirba 91,000 darbininkų. Tuoni pakėlimus kas metas kompanijos turės išmokėti daugiau \$14,500,000.

ROMA. — Italijos valdžia pravedė įstatymą, kur kiekvienas nevedęs vyras turės valdžiai mokėti taksus. Sakoma, kad tokiais mokesčiais valdžia kas metas gaus mokesčių apie \$2,017,000. Tai nekokios naujienos senberniams.

WASHINGTONAS. — 69 Amerikos kongresas susiūko. Jis turės apsvarstyti 12,000 įvairių bilių, į kuriuos įeina Francijos skolų klausimas, taksų sumažinimas ir kiti svarbus klausimai, kurie sukels daug karštų ginčų.

NEW YORKAS. — Komunistai norėjo papirkti Ladies Garment unijos Sigmaną, pasiūlydami \$3,000, kad jis liudytu, jog unijos vada, nekommunistai, agitavo už streiklaivimą.

A. L. T. Sandaros Reikalai.

ATSISAUKIMAS I SANDARIECIUS.

Zymus Lietuvos kaimiečių ir jaunimo tarpe veikėjas, bei "Sandaros" bendradarbis, Petras Kriukelis, atsisaukia Sandariečius sekanciai:

Brangūs tautiečiai! Musų draugijėlei šimet "Sandara" užrašė garbus tėvynainis Jonas Kirvelis, iš Grand Rapids, Mich. "Sandara" pereina per 183 rankas ir ją myli žmonės skaityti, bet jos prenumeratos laikas baigėsi. Taigi, labai malonia prašyčiau, gal rasis vėl toks tėvynainis kaip J. Kirvelis ir užrašys "Sandara".

Petras Kriukelis

Taipgi talpiname ir Valstiečių Liaudininkų kuopos atsisaukima, kur musų draugai taipgi prašo laikraščių ir knygų. Sandariečiai, išgirskite jų prašymus ir kurie tik išgalite paremkite žmones siekiančius prie apšvietos.

Matant tokius atsisaukimus ir tokį Lietuvos gyventojų "Sandaros" įvertinimą, kiekvienas Sandariečiui yra garbė, kad jis randasi Sandariečių tarpe ir dirba tokį naudingą darbą.

Lietuvos žmonės nori laikraščių, bet jų neturi. Tiesa, Lietuvoje išėina daug laikraščių bet žmonėms sunku juos įsigyti. Darbinikas tik sunkų darbą dirbdamas gauna 5 litus dieną. Savaitinio laikraščio užsirašymas kainuoja mažiausiai 20 ir 30 litų metams. Čia žmogui reikia pašvesti kelių dienų uždarbį. Gi įsigijimui dienraščio, tai žmogui reikia dirbti veik mėnesį laiko. Amerikos lietuviams tas pigiau atseina. Mes galime už dienos uždarbį užrašyti du savaitinius arba veik vieną dienaarštį metams laiko. Tad mes ir turime tą spragą užpildyti. Musų pareiga kiek kuris išgalime kuonodaugiausiai laikraščių užrašyti ir siuntinėti Lietuvon. Nepavydėkime Lietuvai apšvietos. Ant kiek Lietuvos žmonės apsišvies, ant tiek ten gerovė padidės.

Artinas Kalėdos. Pirkime dovanas, tai užrašydami laikraščius savo draugams bei giminėms. Kurie neturime kam užrašyti, tie pašveskime po tris dolerius ir juos prisiųskim "Sandaros" Administracijai, kuri už juos užrašys tiems, kurie neturi prie ko kreiptis ir maldauti.

Kaip matome iš p. Kriukelio pareiškimo, "Sandaros" vienas egzempliorius Lietuvoje pereina per 183 žmonių rankas. Tad siųskime "Sandara" kiek galime daugiausiai. Siųskime kiekvienas Sandariečiai ir kalbinkime savo draugs, kad ir jie užrašytų.

ATSISAUKIMAS

Nuoširdus atsisaukimas i Amerikos Lietuvišką visuomenę, nuo Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Paežerių kuopos narių.

Gerbiameji viengenciai. — Kaip jau jums yra žinoma, mes savo tėvynėje per pastaruosius keletą metų turėjome pergyvent sunkų laikotarpį, tai buvo prie juodo klero valdžios, kuri kaip alkanas vilkas tykojo išplėsti paskutinę kibirkštį šalies laisvės. Laisvė žmogaus buvo persekiojama ant kožno žingsnio ir mintis mumis be perstojimo kugždėjo į ausį, kad ryt po ryt pradėsime gyventi viduramžių laikus, t. y. baudžiavą.

Pažangiosios spaudos persekiojimai, elektrizacija, žvalgybos persekiojimai pažangiųjų

organizacijų buvo pilname žydėjime, bet ačiu didesnei daliai susipratusios liaudies, vargais negalais teismo dienoje, t. y. 8 ir 9 geužės, š. m. nudaigojome tą nakties siaubuną, juodąjį klerikalizmą, kuris tykojo nagus iškėtęs pasmaugti paskutinę kibirkštėlę žmogaus laisvės ant ilgo laiko. Taigi nudaigojė tą baisų slobiną dabr jaučiames ir mes laisvi žmonės. Pet štai dar ko mums truksta. mums, ypatingai kamicėiams truksta susipratimo, kurį galėtų įgyti vien per skaitymą gerų knygų ir laikraščių, per ką žmogus patobulintų savo protą. Taigi, mes L. V. L. Paežerių kuopa skaičiuje 46 anrių, paskutiniame susirinkime nutarėme, prašyt pas jus gerbiameji brolia ir sesers sušlepti mus literatūra, t. y. padirint musų mažą knygynėlį, kurį įsigijom neseniai už keletą dešimčių litų iš Kultūros bendrovės. Musų manymu, gal ne pas vieną jus brolia ir sesers trinasį be naudos, t. y. jusų perskaitytų knygų ir gerų laikraščių, nors suvėlintom žiniom. Taigi sulig mus prašymo, gal atsirastų gerarširdžiai paaukaut musų knygynėliui keletą knygų, o ir laikraščių perskaitytų, nesigalėdami cento kito perlaidom lėšų, už ką vienbalsia tarsime virš minėtos organizacijos nariai broliams ir seserims širdingą ačių. Aiškinti rodo netenka naudingumą šio sumanymo. Kiekvienam aišku, kad atėjus ilgiem žiemos vakaram vienintelė progą užsiimti skaitymu gerų knygų ir laikraščių, per kuriuos žmogus protą tobulina. Anaipol prašom nesuisti mums klerikaliskos literatūros, kuriai musų tarpe nėra vietos. Literatūrą siųsti ant šio antrašo: Jurgis Damijonaitis, kaimas ir valsčius Paežeriai, Vilkaviškio aps.

Kuopos valdyba: Jonas Ciplijauskas, pirmininkas, A. Staldalinikas, raštvedis, Jurgis Damijonaitis, išdininikas.

NAUGATUCK, CONN.

Sandaros 57 kuopos susirinkimas buvo išpudingas. Buvo išduotas raportas iš buvusio Lietuvos artistų koncerto, taipgi raportas iš Antro apskričio suvažiavimo. Paaikškėjo, kad apskričio nutarimai vykdomi ir reikalingas pažadėtas kapitalas keliamas.

Nutarta užsisakyti Sandaros Kalendorių 30 egz. 1927 m., kuris turi buti gatavas prieš Kalėdas. Taipgi nutarta aukoti \$5.00 centuri principų išleidimui, už kuriuos centras kuopai prisiųs knygų.

Nutarta surengti vakarienę palydint senuosius ir sutinkant Naujuosius Metus. Kiek teko girdėti, tai tarimai vykdomi ir kiek teko girdėti, tai vakarienė bus puiki, kur patartina vietos ir apielinkė lietuviams dalyvauti, nes puikų laiką turės. Tikietai sparčiai parsiuduoda, patartina iš kalno nusipirkti, kad kartais nepritruktų. Lietuviams jau teko patirti, kad Sandariečiai savo parengimais visuomet patenkina svečius, tas ir į šią vakarienę atsilankę bus patenkintas, tai nėra nei kalbos.

Išgirdus kad, Apskritys atei nančiais metais rengia pikniką Naugatucke, tai visi Sandariečiai imasi už darbo. Iki businčio susirinkimo visi išdirbs ple nus kaip tinkamiau rengti.

Sandaraitis.

CLIFFSIDE, N. J.

ALTS. Sandaros 45 kp. susirinkimas įvyks 12 d. Gruodžio, (sekmadieny), Kliubo, rumuose. Nors visi mėnesiniai susirinkimai laikomi kas 15 d. bet šis t. y. metinis, pasitarus su nekuriomis valdybos nariais perkeliama į tą dieną. Priėžastis tokia: tą dieną kurią privalo buti susirinkimas, musų visi beveik sandariečiai dirba ant naktų, todėl mažai gali susirinkti. Bet kaip metinis susirinkimas reikai kodaugiausiai, nes bus renkama 1927 metams valdyba, ir daug kitų svarbių reikalų aptarta. Tai tokiom reikalui susirinkimas įvyks porą dieną ankščiau, kad aptarti reikalus ne su 8 nariais, bet su 31 narių. Sekmadieny patogiausia diena, nes mažai kas dirba. Todėl meldžiu visus kasdieninius reikalus palikti šaly ir kiekvienas sadanrietis — sandarietis privalomai buti susirinkime, atsivesdami naujų narių priaršyti prie Sandaros. Susirinkimas prasidės 4 val. po pietų.

Kp. raštvedis V. Mučinskas.

Konferencija

Naujų Metų dienoje, sausio 1 d. Conn. valstijoje įvyks Conn., Mass., ir apielinkės Sandariečių Konferencija. Manoma jog suvažiuos nuo daugelio kuopų atstovai. Konferencija bus laikoma 2 val. po pietų. Apie vietą paskelbsime sekanciam "Sandaros" numery.

HUDSON, MASS.

Sandaros 81 kp. susirinkimas bus gruodžio 12 d. pas p. S. Tataruną, 26 Green st. Visi draugai malonėkite atsilankyti į susirinkimą ir naujų draugų atsiveskite. Šiame susirinkime bus svarbus dalykai apkalbami.

S. Tatarunas.

NAUGATUCK, CONN.

Sandaros 57 kp. susirinkimas įvyks gruodžio 12 d. 1 val. po pietų, Linden Park salėje. Visi draugai butiani atelkite, nes kuopa rengia Naujų Metų suiktuves ir randasi keliatas kitų svarbių klausimų apkalbėti. Taipgi atsiveskite ir naujų draugų priaršyti prie kuopos. Ateikite paskirtu laiku.

Kuopos Valdyba

Išgirskite Ją Dainuojant.

Lietuvos Operos Artistės Liudos Sipavičiutes Koncertų Maršrutas

11 dieną Gruodžio-Dec. 1926, 7:15 val. vakare, L. P. Lietuvių svetainėje, McKees Rocks, Pa.

12 dieną, Gruodžio-Dec. 1926 8 val. vakare, šv. Jurgio Parapijos Svetainėje, 19th St., Pittsburgh, Pa.

18 dieną Gruodžio-Dec. 1926, 7:00 val. vakare, Lietuvių Svetainėje, 6835 Superior ave. Cleveland, Ohio.

Visų kolonijų lietuviai koncertų reikalais kreipkitės sekanciu adresu: A. B. Strimaitis, G. P. O. L. Box 127, New York, N. Y

Columbia

NAUJAUSI REKORDAI

ŠIAME MĖNESY ĮDAINUOTI

(Visi 10 colių po 75c.)

Naujausios dainos	Įdainavo
16044-F { KALINIO DAINA { MANO GIMTINĖ	J. Butėnas J. Butėnas
16046-F { MUZIKA-MUZIKA { DAINUOK SESUTĖ	O. Bieženė ir S. Čerienė. O. Bieženė ir S. Čerienė.
16037-F KADA NORIU VERKIU ANT EZERELIO	J. Butėnas J. Butėnas
16038-F LAKSTINGALELĖ AGUONELĖ	J. Butėnas J. Butėnas
16041-F MES BE VILNIAUS NENURIMSIM GIRTUOKLIO DAINA	J. Butėnas J. Butėnas
16040-F O KAI AŠ PAS MOČIUTĖ BUVAU EINA GARSAS NUO RUBEŽIAUS.	J. Butėnas J. Butėnas
16029-F ATNEŠA DIEDAS KUKULIŲ OJ MOTULĖ MA	J. Šuildauskas J. Šuildauskas
16010-F AŠ MERGYTĖ NESIGRAUDINK MERGUŽELĖ	J. Butėnas J. Butėnas
16032-F NE DEL TAVĖS AŠ MERGELĖ VAI MOČIUTĖ MANO	Kastan. Menkeljuniūtė Kastan. Menkeljuniūtė
E-7025 { NORIU MIEGO { PLAUKĖ ŽASELĖ	J. Butėnas J. Butėnas
Naujausi šokiai: Igrajimo	
12038-F { JUREIVIŲ VALCAS { SANTA CLAUS POLKA	Columbijos Orkestr. Columbijos Orkestr.
12045-F { GREETING FROM HOME { ECHO-MAZURKA (tarptautinis)	Columbijos Orkestr. Columbijos Orkestr.
16039-F { KAIMIEČIŲ VALCAS { SENELIS POLKA	Columbijos Orkestr. Columbijos Orkestr.
16049-F { KITAYANKA POLKA { GRAŽUOLĖ POLKA	Columbijos Orkestr. Columbijos Orkestr.

Prisirengkite Kalėdas praleisti su naujausiomis ir gražiausiomis dainomis ir muzika. Išgykit čia pažymėtus rekordus ir reikalaukit musų katalogo, prisiųsdami 2c. štampa. Užsisakiusiems per pašta siunčiame nemaziau kaip 6 rekordus. Reikalaukite jų kol dar neišsibaigė. Su užsakymais siųskite ir pinigus sekanciu antrašu:

GEO. MASILIONIS

233 BROADWAY.

SO. BOSTON, MASS.

Naujausios žinios iš Lietuvos

MIRTIS MALUNO RATUOSE.

SARKES, Skuodo valsč. Čia neseniai pradėjo veikti Sarkės kebono Tėvainio naujai atremontuotas malunas. Maluno prižiūrėtoju pastatytas kunbrolis A. Tėvainis, žmogus, kuris labai dažnai mėgsta išsigerti. Š. m. spalio mėn. 27 d. atvažiavęs malunan B. Šmaižys, gerai išsitraukė su maluno užveizėtoju ir nepasituo kaip atsidurė maluno ratuose, iš kurių gyvam jau netebetoko išėiti.

RUSAI NORI ATSIIMTI SOBORA

Kai kurių Lietuvos rusų organizacijų atstovai kreipėsi į miesto valdybą, prašydami, kad jiems būtų gražintas soboras — dabartinė įgulos bažnyčia.

Miesto valdyba atsakė visai negalinti to klausimo svarstyti.

Tuo pačiu laiku visuomenėje keliamas klausimas, kad tam soborui visai ne vieta stovėti Laisvės Alėjos vidury.

LIETUVOS EKONOMINĖS DERYBOS SU VOKIETIJA

KAUNAS, XI. 15. (Elta) Ekonominės deryboms su Vokietija, kurios žada prasidėti netolimoje ateity, kaip tenka girdėti, numatoma delegacija tokia sudėtis: Dr. V. Zubovas, pirmininku, pp. Vosylius, Fležinskas, Soloveičikas ir Simonaitis nariais.

UZUOT I ARGENTINĄ I KALĖJIMĄ

Laikraščio mėn. iš 7 į 8 d. Kauno kriminalinėje policijoje buvo gauta žinių, kad kaž koki du įtariamai asmenys automobilio iš Kauno išvyko Mariampolės link. Apie tai buvo tuč tuojau pranešta Mariampolės policijai, kad minėtus keleivius sulaikytų. Jiedu ir buvo Mariampolėje sulaikyti. Keleiviai pasirodė esą vienas Barakeris Abromas su gana tamsią praeitimį ir vieno Kauno komersanto žmona Sora B. Pravedus tardymą paaikškėjo, kad Barakeris pasianudojęs tuo, kad B. su savo žmoną Sora susikivirčiavo, įkalbėjo ją mesti vyrą ir su juo drauge bėgti į Argentiną. Tuo tikslu Barakeris užėjo pas Soros B. vyrą; bendrai šnekučiuojantis prie arbatos, niekieno nepastebėtas Barakeris įpylė į arbatą kažkokių užmigdančių lašų. Po arbatos, komersantą netrukus pradėjo imti miegas. Jis atsigulė ir stipriai užmigo. Tuo momentu į jo žmona, Barakeriui davusi nurodymų, surinko visus pinigus apie 15,000 litų ir kai kurias brangenybes. Barakeris reikalavo pinigų duoti "sąugoti" jam, tačiau ši to nepadarė. Pinigai pas sulaikytuosius rasti ir gražinti nukentėjusiam komersantui B. Žmona sugrįžo pas "nelemtą" savo vyrą, o Barakeris atsidurė Kauno kalėjime.

AR TAI TOKIA KUNIGŲ TEISYBĖ?

Spalio mėn. 13 d. Suginėčių bažnytkaimy, Utenos apskr., Čiviulių kaime mirė be išpažinties visiesm žinomas apylinkėje didžiausias girtuoklis ir degtindaris Gaižutis. Suginėčių kapuose klebonas pil. Gaižutį su visomis pažnytinėmis ceremonijomis palaidojo kaip gerą kataliką.

Spal. 24 d. Suginėčių sodžiuje mirė kitas pil. šyvis, doras ir apylinkėje gerbiamas žmogus.

Sunus nunešęs špitolninkams ant varpų, prašė klebono sekancią dieną palaidoti, duodamas už tą 25 litus, bet klebonas griežtai atsisakė laidoti be Kuktiškės dekanato leidimo. Vėlionies sunus nieko nelaukdamas atsidurė pas dek. į Kuktiškę, bet šis išvyjo iš klebonijos, sakydamas: —

"Prašyk savo vadą Lukošiu-nų Bodronį Morkų, o pas mus dabar nelysk! Pardavėt jus rinkimuose velniui dušią, tai dabar žinokitės..."

Sunus parjojęs namo, norėjo jau tėvą palaidoti savam lauke, bet kaimynai pasipriešino ir pasipiktinę tokiu kunigų smurtu, nuėjo keli iš jų ant kapinių, iškasė duobę be klebono leidimo ir atlydėję mirusį palaidojo. Klebonas stengėsi neduoti ir šunimis piudė ir pats lazda norėjo išvaikyti, bet vyrai parvarė jį namo, pareikšdami, kad ne jo (klebono) kapai, bet parapijos ir kad jie mirusius turi teisę laidoti ir be kunigų, jei pastarieji atsisako. Reikty išleisti Seimui įstatymą, kuris apdraustų piliečius nuo kunigų persekiojimų.

KUNIGAS VAGIA PLENTO AKMENIS.

Iš Ukmergės per Sirvintus į Vilnių eina piatus dar Katrės II pravestas vieškelis. 19 šimt-mety tas vieškelis, matyt, buvo svarbus susisiekimo trak-tas. Bet iki pat užgrobito lenkams Vilniaus tuo keliu buvo didelis judėjimas. Rusų valdžia nors buvo ir nerangi, bet šį kelią visgi sumanė paversti plentu. Iki karo suspėta nutiesti nuo Vilniaus tik 23 kl. Vokiečiai nutiesė apie 12 klm. Lietuvos gi valdžia ir vietos savivaldybės tą kelią visai apleido. Yra tokių vietų, ypač Sirvintų valsčiaus ribose, kur pavasarį sunku pravažiuot. Likusi po vokiečių plentui pri-rengta medžiaga iki šiol riog-so nesudorota: riogso motori-nis plentulis ir akmens trupintojas. Medžiaga bestovėda-ma nyksta. Šešuolėlių klebonas kunigas J. Novickas jau pradėjo suvežtus plentui akmenis vogti; ilgainiui atsiras kitas kas, kuris nugabens ir mašinu dalis. Nesengai Sirvintų val-taryba susirupino prapulančią medžiaga ir savo posėdy svarstė šį klausimą. Kun. Novickas prisipažino ėmęs akmenis (rodos 15 porinių vežimų), tik prašė tarybos bylos nekelti, sutikdamas atlyginti. Tarybos nariai kunigą už vagystės išgėdi-no, išrinko komisiją, kurį iš-tirs reikalą ir baigs geruoju.

P. PETRULIS TURĖS APMO-KĖTI NUOSIMČIUS

Valstybės kontrolierius kreipėsi į Finansų ministerį raštu, kuriame reikalauja paaikšini-mų, kuriems tikslams jisai 1924 metais (tuomet finansų ministeriu buvo P. Petrulis) paėmė iš valstybės izdo liepos mėnesį 4000 litų ir rugpjūčio mėnesį 150.000 lit. iš viso 154.000 litų.

Kodel minėta suma kaipo nesunaudota, nebuvo gražinta tuojau ir iššyk, o buvo tik gražinama dalimis nuo vieno iki 5 mėnesių.

Kadangi savo laiką nebuvo suteikta pagrįstų paaikšini-mų del tų pinigų, tai valstybės kontrolierius, einant bendros sąskaitybės įst. 8 tomo 371 st-reikalauja kad finansų m-ris sumokėtų valstybės išdavi 7-639 litus, nuosimčių už naudo-jimąsi valstybės pinigais.

Albertas Sarkys.

Studentas.

(Tąsa)

Vieną šventadienio vakarą tėvas priminė Vytautui apie sunkius laikus del stokos pinigų, bet kalbėjo visai trumpai, nuramino save. Gal būtų kalbėjęs daugiau, bet motina liepė niekuo nesirūpinti, nes nevisada busių sunkūs laikai. Sunus suprato vargingą tėvų padėtį. Butų sutikęs geriaus gauti nuo ko nors per žandą, negu girdėti tėvo nusiskundimus. Pusę žodžio neatsakė tėvui, o savo širdyje kentė didžiausį skausmą.

Kam reikia pasakoti tokius niekus, tėveli. — įsikio Ema: ateis pavasaris, pradės vištos dėti kiaušinius, surankiosim tą šimtą. Yra žmonių, kurie neturi duonos karnio, o mums visko yra, daugiau reikia kantrybės. Aš batų neturiu — nereikalauju, menka dar iš manęs pana, pertai ir kitų pašvaitų nereikalauju. Gerai, jei brolis baigęs mokslą atsimins, kad mudvi basoms bėgiojom, jei neatsimins neprašysim.

Siandien grįžtant iš miestelio susitikau Zukauskienę, — pradėjo Birutė. — Klausė manęs ar sugrįžo brolis... Paskiau nei iš šio nei iš to pradėjo pasakoti visokius niekus. Ant galo tik tiek bepasakė: — Beleisdami broli, mokslą, skolose paskęsite, o juodvi senmergėm paliksite. Labai supykau už tokį prikašiojimą, spioviau ir nuėjau, net sudiev nepasakius.

O aš vakar sutikau ciočę, — pertraukė kalbą Ema. — Ar turįs parsivežęs kaukolę, žadėjo ateiti, sakė kažkas skauda, prašys kad gydytumei, gausi parašyt kokius nors vaistus...

O... su vaistais. Tegu dar palaukia, kolbai kas nieko nežinau. Už keturių metų gal ir turėsiu supratimą, bet dabar... Greitai galima pakliuti už vaistus, o ypač nežinant jų veikimo pasekmes.

Tiesa, aukštesnių kursų medikai tuo dalyku praktikuojasi...

Keistas dalykas, — bumbėjo vyresnysis brolis: — svetimiesiems galvą suopa daugiau negu mums. Prieš pat Vytautui parvažiuojant, nuvažiavau dvaran įvairiais reikalais. Poni-ciočė vaišino ir davė man pamokslą, kam mes apsiėmę Vytautui duoti paspirtį aukštesniam mokslui eiti. Išrodinėjo visokias bloges puses. Žinoma, pirmoji kalba: "Tol bus geras, kol apsisvė". Apsuko galvą koki mokytoja ar studentė, ot ir paliksit bežiuri... Ar nebutų užtekę gimnazijos mokslo, anoks čia turtuolis... užsimanė daktaru buti... Nei dėdei Stanislovui nėra proto, geriaus nusipirkty ką nors, ar senatvei pasidėty... Jis daug darbo padėjo iki šimtą uždirbo, o Vytautas, jam bus lengva išleisti...

Ji pavydi, kad ne jos sunus studijuoja priminė jaunesnysis Vytauto brolis. — Ji labai būtų patenkinta, kad "ponaitis" universitete sėdėty, bet ne septintoj gimnazijos klasėj.

Klausėsi Vytautas ngimiskų pasakojimų. Nusimnimo šešėliai slankiojo paraudusiu veidu. Širdis, rodės, plakė paprastu tonu, o jam rodės, kad tuoj iššoks iš krutinės. Girdėjo sešėjų, brolių ir tėvelių pasakojimus, kurie džiausiu troškimo norėjo matyti sunų ir brolių baigus aukštąjį mokslą... Jie tik šypsojosi iš svetimų dejavimų, svetima liga sergančių.

Vytautas nuleidęs akis žemyn nieko nesakė, tylėjo... Įvairūs prisiminimai pynė keistus vaizdus. Lyg per ranką, rodos, matė savo skaiscią gyvenimo ateitį. Šypsojosi iš tų, kurie užvydėjo jam pakilti. Pavyduoliai nedrąšiomis akimis, sveikino, džiaugėsi naudingų žmogumi. Jis dėkojo savo tėveliams, broliams, mylimajai ir visiems, kurie pagelbėjo mokslo laikuose. Mato, rodos, kaip šypsoi tėvai, giminės sulaukę gerų vaišių. Jo mylimoji, mėlynomis lyg dangus, akimis žiuri veidan' ir linksmu kuždėsiu pasakoją mokslo laikų prisiminimus, pirmąją meilę, jos skausmus, pasiryžimus...

Nenusimink suneli, — pertraukė trumpą svajonę motina: — nesirūpink niekuo. — Kiti tegu dejuoja, o mums nei šilta nei šalta. Pusė dvylikos, jau laikas eiti pasilsėti. Bėkit, dukrelės gulti. Rytoj ne šventa, reiks rytoj ankstokai kelti, žlugtis sumerktas, reiks skalbti; per šventes galės džiuti.

Kam ragini, mamaitė, tegu kalbasi vaikai; juk retai tesusitinka, — perpsėjo tėvas. — Dabar malonu pasikalbėti, nei vieno svetimo žmogaus, visi savi. Oh, kaip greitai laikas bėga! Vakaras, rodos, ženiėjasi, o metų jau prabėgo dvidešimt penki. Dar tiek prabėgs, tėvų nė kaulų neliks. Kaip greitai laikas bėga... Nesenai rodos dvidešimt metų turėjau, o dabar, penkios atžalos stvoja į mano pėdas.

Kažin ar begausiu vaikus matyti laimingais žmonėmis? — šypsodamas klausė motina.

Kam, mamaitė, tokius niekus pasakoji. — subarė jaunoji duklė. — Kitos kalbos, rodos, nebutų, tuoj apie mirtį... Tas man visai netinka.

— Vaikeli, mažaj sveikatos beturiu, reiks užleisti vietą jaunesniems.

Daktaras bus kieme ir leistų mamai numirti! Juk taj būtų jam pačiam sarmata! Vytautas pradėjo šypsotis iš jaunosios sesers pasakojimų...

Vėl kalbą nutruko. Miegas pradėjo apimti visus. Išsiskirstė nakvynėn... Buvo tai audrotas prieš Kučias vakaras. Laukė vėjas klabino langines, gainiojo smulkų sniegą.

Naujų Metų svajonės.

Vytautas su tėvu į vaišes nuvažiavo su rogėmis, bet grįžo su ratais. Užėjo didelis lietus, nutirpino sniegą. Keliai pablogo, pelkės visur užtyvuliavo. Upeliai, upės laužė kietą ledą, trupino žiemos galybę. Vanduo putuodamas plaukė, skubėjo į didžias upes, o šios į marias. Aplinkui juodavo dirvonai, o iš pakrūmių dar baltavo nesutirpinto sniego plotai... Jautėsi artimas pavasario kvapas. Varnos tupėjo ant ledinių arba dideliais buriais skraidė padangėmis. Krankė, jautė atgimstančią gamtą. Žvirbliai ant šakų šokinėjo, mušosi, skirstėsi į poras. Miške uošė šimtametės egles, o ažuolai iškėlė viršunes į padanges, vos, vos judino staugrias šakas...

Gamta apsitraukus pavasarinio ruku viliojo kiekvieną oran pasigrožėti, kaip skuba ledinės, pasiklaudyti šelstančių verpetų užimo, pasigerėti ištvinsiomis upėmis.

Venta išdidžiai plaukė lankstydama karklų viršunes, nešdama mažas ir dideles lytis. Didžiulės vilnys šokinėjo tarp ledinių, plovė, ardė smėlėtus krantus. Ledinės plaukė viena paskui kitos, daužėsi skambėjo. Užpuldama viena ant kitos sutrupino mažesnes ir plaukė tolyn, skindama sau kelią. Kitos daužėsi į krantus, lenkė jaunus medelius, rovė kerėtus karklus ir plaukė tolyn, uždamos, skambėdamos. Žmonės ant tilto stebėjosi, o Venta lyg tyčia rodė savo pajėgas, tarytum norėdama nusikratyti sunkią naštą, skubėjo uždama į marias. Kur tik pažvelgsi išilgai vagos, visur matytis bureliai žmonių, lydintis žiemos ledą. Kai kur paventyje, matytis, kelmuoja krytis, gauda išbaidytas iš vagos žuvis.

Varnos nutupusios ant sustojusių ledinių krankių, žvalgosi ar negalės pagauti žuvytę. Baltos žuvėdros suplasnoja sparnais... puola ant šelstančių vilnių... Laukinių ančių bureliai kilsuoja ant vandens, bailiai dairydamosi į šalis... Pamačiusios žmogų besiantinantį, pasineria vilnyse beiskildamos toli nuo priešo.

Gražu tokią dieną eiti ar važiuoti paupiais. Vytautas ėjo žvalgdamasis į šalis lyg pažįstamų ieškodamas. Vakaro sutemos šešėliai supo gamtą... dvelkiantis vėjelis tirpino sniego likučius ir džiovinio smėlėtus takelius. Vakariame horizonte dangaus pradėjo blandytis, pasirodė viena, kita sidabrinė žvaigždutė. Pilki debesėliai pamažu plaukė į rytus, kas kart didindami blizgančių žvaigždžių skaičių.

Oras pamažu pradėjo aušti. Drėgna žemė, pelkės, dengėsi plonytėliu ledeliu.

Vytautas mažais žingsneliais artinosi prie namų. Priešakyje pamatė ateinant porą žmonių. Ėjo įsimijęsi pora. Viens prie kito prisiglaudė, kuždėjo nesuprantamus žodžius, džiaugėsi busimuoju bendru gyvenimu. Pradėjo pro šalį vieni antrų nepasveikinę... Juodu nepažino Vytauto, nes buvo jau užsiauginęs barzdą. Vytautas taipgi juodum nieko nesakė, nors buvo gerai pažystami abu: nenorėjo pertraukti jų lietą eiseną ir tylią kalbą...

Nuėjo į priešingas puses... Apsizvalgė Vytautas į šalis, ar nepamatys dar kitą tokią porą, bet niekur nesimatė: matėsi nakties šešėliai, snaudžiantys tamsūs miškai...

Atsisuko atgal pažūrėti. Tolumoje matėsi einančioji pora. Atsiduso Vytautas prisiminęs mokslo dienų draugę... Smarkiai suplastėjo širdis, užvirė jaunas kraujas... Prisiminė vienas žiemos vakaras... Sutemos šešėliai apsiūtė miestą, snieguotas medžių viršunes, nelygių žemaitijos apylinkę... Toje vakaro sutemoje ėjo jis su Gėne ir su jos sesute iš gimnazijos vakarėlio namo. Tada juodu ėjo susiglaudę, vienas antram spausdami rankas. Buvo tai vakaras, nuo kurio jis pasiryžo mylėti Gėnę... Daug, rodės laiko praėjo, ji visada jam akyse, su pirmą meilės šypsena lūpose. Amžinu pavyzdžiu pasiėmė ją del savęs. Niekur nematė kitos, kuri galėtų ju širdį pavergti... Susitkdavo studentų koketingomis akimis, meiliai šnekančių, bet niekur, niekur nematė panašios. Jaunos gimnazistės, seminaristės, nors neskyk nešė dvelkiantį meilės vėjelį, ieškojo pavergty širdį. Vytautas visada likosi šaltas, kaip ledas ar blizgantis plienas saulės kaitroj...

Vakarais tarp elektros žibintų Laisvės Alėjoj vaikščiojo jaunuolės dekultuotomis krutinėmis, ieškojo kas pintų meilės svajones, jautų, mylėtų... Išėdavo ir jis su draugais pakvėpuoti grynesniu oru, pasižiūrėti, kaip šypsosi jaunimas, arčiau pažinti miesto gyvenimą...

(Bus daugiau)

Įvairios žinios.

VALGOMA ŽEMĖ.

Žmonių, kurie valgo žemę, yra įvairoisė šalyse; valgo tik ypatingos sudėties žemę, vadinamą infuzorijų žemę, kurios yra Švedijoje, Laplandijoje, Suomijoje, Bogemijoje, Vengrijoje, Meksikoj, Kalifornijoje ir kitur. Kitaip ši žemė vadinama "kalnų miltais" ir net pardavinėjama rinkose; taip yra Sardinijoje, Toskanoj, Persijoje. Sudainijos negrai, šako, labai daug tos žemės suvalgą.

KETURI FAŠISTAI JAU PATUPDYTI.

12. š. mėn. Vilkijos nuvados Taikos Teisėjas nagrinėjo bylą apie Vincą Vaičaitį (zakristijonas), Jurgį Šaduną, Kazį Vaičiulaitį-Vaičiulį, Zenoną Dapkų (vandens kelių policininkas), Gesevičių Aloizą ir

Polonskį (kunigas); visi jie kaltinami platinime fašistinių atsišaukimų.

Vaičaitis, Šadunas, Vaičiulaitis ir Dapkus nubausti kiekvienas po 3 mėn. paprasto kalinimo.

Neatvykus svarbiam liudininkui, kuriam raginimas buvo įteiktas, byla kun. Polonskio ir atidėta.

SU KUO SUTAPSI TOKIU PATS TAPSI.

Nesenai Indijoje vilkų lizde rastos dvi mergaitės dvejų ir aštuonerių metų. Jos buvusios labai žiaurios, bėgiojusios visomis keturiomis, kiauksėjusios ir gyvenusios kaip vilkai. Maristijonas), Jurgį Šaduną, Kazį Vaičiulaitį-Vaičiulį, Zenoną Dapkų (vandens kelių policininkas), Gesevičių Aloizą ir

su vyresniąja buvo daug vargo; ji plėšė kiekvieną drabužį ir valgi imdavo tiesiog burna. Ji laikoma našlįčių prieglaudė, bet draugauti mėgsta labiau su gyvūliais, negu su žmonėmis.

KIEK LAIKO ŽMOGUS SUGAISTA KALBĖDAMAS

Yra patirta, jog žmogus vidutiniškai kasdien kalbėdamas sugaista tris valandas laiko. Jei šitą jo kalbą surašyti ir išspausdinti, tai jį sutilptų viename mūsų laikraščio "Sandaros" pusl. O jei visą žmogaus kalbą, kurią jis pasako per išstisus metus, išspausdinti, tai susidarytų net dvidešimt penki gana stambūs tomai, gana savotiško turinio, vietomis gal net ir įdomaus.

BANDYMAI BE MIEGO APSIEITI.

Žmogui miegas tiek reikalingas, kad be jo jis negali apsieiti, kaip ir be kasdieninės duonos. Tačiau iš bizniškos pusės pažvelgus, miegas labai nuostolingas dalykas, nes tam reikalui tenka praleisti trečdajį amžiaus. Sunaudojus naudingam darbui tą laiką, kurį žmogus pramiega, būtų galima gauti gražaus pinigų. Natūraliu būdu miego laikus sutrumpinti negalima, nes tai kenkia sveikatai, tai griebtasi įvairiu medicinišku būdu. Beieškant būdų be miego apsieiti, visų pirma teko išaiškinti priežastį, kuri verčia žmogų, praėjus tam tikram laikui miegoti. Šitų priežasčių pasirodė daug. Svarbiausia ta, kad žmogaus organizme per tam tikrą laiką atsiranda tokių medžiagų, kurios pradeda silpninti jį. Miego metu visos tos medžiagos pradingsta. Jei vienintelė miego priežastis būtų tik šitų medžiagų atsiradimas organizme, tai galima būtų jas pašalinti ir dirbtiniu būdu, pagalba tam tikrų vaistų. Daug kas iš mokslininkų manė, kad paini miego problema bus atspėta, bet kaip rodo pats gyvenimas, tas dalykas tebestovi vietoje. O bandymų buvo daug daroma. Apie juos savo laiką esame rašę laikr. Vertas dar pažymėti dabar plačiai prancūzų laikraščių pamintetas anglo Dr. Hariso mėginimas miegą pašalinti. Šis daktaras paskelbė net išradęs vaistus, pašalinančius iš žmogaus organizmo miego pranokėją — nuodingą medžiagą. Tačiau, nežiurint to, tenka daug vilties nereiškiant žiurėti, ir pasilikti savo atskirą nuomonę, kad miegas nėra gryna fiziologiškos priežasties uždavinys, bet gal daugiau yra psichinės buties neišvengiamumas, kurio, žinoma, jokiais chemiškais budais nepašalinsi.

IS EUROPOS STATISTIKOS.

Visose Europos valstybėse kasmet buna 3.677.000 vedybų. Proporcingai gyventojų skaičiui daugiausia jungtvių įvyksta Sovietų Rusijoje, po to Belgijoje, Vengrijoje, Čekoslovakijoje, Prancūzijoje, Austrijoje, Italijoje, Danijoje ir tt. Mažiausia jungtvių įvyksta Švedijoje ir Norvegijoje.

Daugelyje šalių moterų paprastai yra kiek daugiau kaip vyrų, ypač diesniucse miestuose. Pavyzdžiui, Vienoje 4 vyrams tenka 5 moterys.

Europoje kasmet gimsta 10.664.000 vaikų, t. y. apie 29.000 per dieną, arba 1200 per vieną valandą. Bet vis tik visose Europos valstybėse gyventojų prieauglis po didžiojo karo eina menkyn.

Kasmet Europoje miršta 6.382.000 žmonių, arba, kitaip sakant, tiek kiek dabar yra Austrijoje gyventojų. Bendrai, visose Europos valstybėse mirtingumas po didžiojo karo, lyginti, mažėja.

POEZIJA

TROŠKULIS

Ei, kur lyra sidabrinė?
Kur yr' naktis, mėnesiena?
Kur yr' daina begalinė?
Kur yr' ta ką myliu viena?

Kur yr' taurė? Pilkit vyno
Kurs gyvybę sugražina.
Kur yr' versmė vandens tyro,
Kuris troškulį malšina?

Ei! sujudink lyros stygas.
Gal tų balsų negirdėsiu,
Kurie skverbiasi per miglas
Ir kur kratos nuo pelėsiu.

Lyrai mano stygos truko,
Mėnesienos nesulaukiau,
Dainos žodžiai man sujuko
Tik kartybų susilaukiau.

Dingo taurė, nėra vyno —
Gyvybė nieko neverta.
Vandens yra, bet nēr' tyro —
Mirtinai širdis perverta.

Bet štai aušta nauja diena,
Nauja viltis deg' širdyje,
Neb'vilioja mėnesiena,
Darbai gludį ateityje.

Pranas Pakuršietis.

NEKLAUSKI.

Ar mylėjau? — Ak neklauski.
Nes širdis tylės kančioj.
Be tavęs man skausmas kęsti,
Nuludimas vienumoj...

Ir akis melsvas, giliasias,
Šventą veidą be kančios,
Aš mylėjau... ir mirtis tik
Mane mylint pabučiuos.

Pažinau aš tavo širdį,
Jautrią, kaip dainelę,
Ji mylėjo, džiaugėsi, kentė,
O man ją vis gelia!

Vienas, vienas, kaip našlaitis,
Nuo tavęs atskirtas...
Ak, ta meilė!... Man tai skausmo.
Kančių kelias skirtas!...

B. Rutkauskas.

Oi, sakyk, sakyk, mergele,
Ko gi tu vis tyli —
Talp man jauną širdį gelia —
Gal manęs nemylji?

O ir tarė lupos, sakė,
Jogei karštai myli —
A, širdis tada kaip plakė!...
Vai, ir apsiavylė...

Sakei, sakei, merguzėle.
Jog mane mylėjai,
O tuojau už valandėlės,
Kitą glamonėjai!...

Krito širdis, kaip ta rasa,
Ir daina užkimo...
Neatjausi, nėsuprasi,
Jau tu jos plakimo!...

Tasai skausmas, kančių peiliai
Manęs nekankino,
Kol karčiosios tavo meilės
Širdis nepažino...

B. Rutkauskas

SANDARA

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
K. J. PAULASKAS, Editor
K. SIDABRAS, Business Manager

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi būti apmokama iš kalno. Prenumeratos metas sutisosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00. Kanadoje ir kitur — \$3.00. Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderius, adresuojant:

"SANDARA"

327 E Street South Boston, Mass.

Entered as Second Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1897.

Redakcijos straipsniai.

LENKIJĄ, LIETUVĄ IR VILNIUS.

Pastaromis dienomis iš Berlyno ateina žinios, jog tarp Lietuvos ir Lenkijos santikiai pablogėjo ir girdi ane dieną gali kilti karas. Kiek tose žiniuose yra teisybės, sunku pasakyti, bet dirstelėjus į Europos, ypač vakarienių valstybių politiką matome, kad ji reikiasi Lenkijai nedraugiška, iš ko galima ir daleisti, jog Lenkija mėginama apginti nuo kaimynų okupuotas teritorijas, gali greibts kokių smurto žygių.

Francuzija, kuri visuomet akiai palaikydavo Lenkijos pusę ir jos spaudą vien tik lenkų reikalus gindavo, jau pradeda prablaivėti. Kaikurie Francijos laikraščiai, tiesiog deda Lenkiją pasmerkančius straipsnius.

Anglijoj ir gi tas pats. "The Manchester Guardian", iš lapkričio 2 d. patalpino straipsnį, kuriame nušvietė Lietuvos Ministerio Pirmininko p. Slezevičiaus pareiškimą Vilniaus klausime ir padarė išvedimus, kad Lenkija netiesotai Vilnių ir abelnai visą Lietuvos okupuotą teritoriją valdo.

Į tokį straipsnį davė atsakymą Lenkijos ministeris Londone Skirmuntas, kuris savo atsakyme stengėsi apginti Lenkijos reikalus ir tikrino, kad ambasadoriai teisingai esą išsprendę Vilniaus klausimą, ką girdi ir pati Lietuva pripažinusi.

Tas laikraštis, dėdamas Skirmunto laišką padėjo prierašą, kuriame sako, kad Lietuva niekuomet nėra pripažinusi tokį Vilniaus sprendimą. O kadangi Lietuva nepripažino, tai girdi ir konferencija tokių sprendimų, be abiejų šalių sutikimo negalinti daryti. Taipgi nurodoma, kad Vilniaus laikymas tokioje padėtyje, kokioje jis šiandien randasi, negali užtikrinti taiką ateityje.

Tokie Francijos ir Anglijos spaudos pareiškimai Vilniaus klausime, kaip tik yra karštas vanduo už Varšuvos ponų kalnierių. Jie pamatė, kad Vilniaus laikymas tai kaip tik pagrindas prisirengimui prie karo, o karo išvengimui vienatinis budas, tai tuoj Vilnių gražinti Lietuvai ir pradėti taikų sugyvenimą su kaimynais.

Lenkija ir pati mato, kad ji Vilnių išlaikyt negalės. Tad visai ir nebus stebėtina, kad ji mėgins su Lietuva daryti kokią nebut neva taiką, kad neva Vilnių Lietuvai gražinant gauti sau kokias privilegijas Klaipėdoje, arba palengvintomis sąlygomis naudotis Lietuvos geležinkeliais, savo prekes vežti į Baltijos jurių uostus.

Mūsų manymu, Lietuvos vyriausybė, jeigu ir turės kokias derybas su Lenkija, neprivalo nei žingnio daryti nusileidime. Lietuva turi pareikalauti netik be jokių sąlygų Vilnių gražinti, bet sykiu iš Vilnijos iškraustyti ir visus Varšaviakus arba Krokoviakus, kuriais tas kraštas tirštai apkolonizuotas. Tada tik Lietuva galės su lenkais tartis draugiškumo klausimuose, jeigu matys, kad jos prekybai yra reikalinga.

ANTRAS SMUGIS ROMOS POLITIKAI.

Meksikos valdžios žygis uždavė didelį Romos politikai smugį. Nors Romos finansais turtingas trustas griebėsi visokių priemonių atsilaikyti, bet Meksikos valdžia neišsigando ir diena po diena įgyvendina savo naujus įstatymus, kurie suvaldo klerikalų saualystes.

Pastaromis dienomis ateina žinios, kad ir Panamoje tas pats norima padaryti. Ten vyriausybė taipgi turi sumanymą, kad parvedus panašius įstatymus, kokie yra praveisti Meksikoje.

Panamoje taipgi manoma konfiskuoti bažnyčias ir visus jiems priklausančius turtus. Kunigams griežtai uždrausti dalyvauti politikoje, arba kištis ir kritikuoti valdžios darbus. Taipgi uždrausti kunigams rengti viešas atvirame ore religines demonstracijas.

Tokį įstatymą pravesdama Panamos vyriausybė ne uždraudžia žmonėms melstis. Ji jiems palieka pilnas tiesas. Bet religijiniai žmonės savais kaštais privalo išsirengti maldavietes, jose melstis, o jų vadai turi rūpintis vien tik tikybos reikalais. Bet tuo pačiu sykiu, bažnyčios negalės būti pavestos Romos nuosavybei, jos turės priklausyti valdžiai.

Tokis įstatymas turi būti praveistas ir Lietuvoje.

Apzvaiga.

VALDININKŲ ATLEIDIMAS NUO DARBO

Klerikalams valdant Lietuvą, į valdiškas vietas buvo susodinti visus tuos, kurie tik ištikimi klebonams. Daug inteligentijos, tinkančios užimti valdiškas vietas buvo be darbo. O darbuose susodinto tie, kurie turi gerus gyvenimus ir be valdiškų darbų gali gerai gyventi.

Naujoji vyriausybė užėmus valdžią, kaip tik atsižvelgė į tą reikalą. Ji pamačiusi, kad randasi daugelis vyrų atitaravusių kariūnėse, kurie tinkami užimti valdiškas vietas, tad pradėjo atleisti tuos, kurie gali be valdiško darbo gyventi ir suteikė darbą bedarbiams. Gi klerikalai klaidindami žmones šaukia, kad valdžia negerai daro.

LENKISKŲ MOKYKLŲ STEIGIMAS LIETUVOJE

Lietuvos švietimo ministeris, socialdemokratas p. Čepinskis davė leidimą steigti Lietuvoje lenkiškas pradžines mokyklas. Lietuvos šaulių organas "Trimitas" griežtai išėina prieš tokį ministerio žygi. Taipgi pasirodė kelias gyventojų protestų ir "Lietuvos žiniuose".

Lenkiškų mokyklų steigimą Lietuvoje, nejaukiai sutiko ir Amerikos lietuviai, kuris mums atrodo užprotestuotina dalyku. Mes pasistengsime šiame reikale gauti oficialių žinių, kurias vėliau paskelbsime.

Lietuvoje lenkų priskaitoma apie 150,000. Remiančios krikščionių demokratų priimta šalies konstitucija, jeje gvarantuojama mažumoms laisvė. Sulyg konstitucijos lenkiškos mokyklos gali egzistuoti. Bet yra klausimas kaip jos bus vedamos. Jeigu mokyklose bus dėdoma lenkams arba sulenkėjusiems lietuviams ir lietuvių kalba bei raštas, tai kai tik žygiš prie sulietuvinimo. Kiek mums yra žinoma, tai ir mažumų mokykloms mokytojus skiria švietimo ministeris, o jei taip yra, tai aišku, kad ministeris neskiris tokį mokytoją į lenkišką mokyklą, kuris kenktų lietuviųstei.

Pagalios, jeigu lenkiškų mokyklų steigimą matome negeru daiktu, tai reikia pasidėkavoti klerikalams, kurie tą prašė į konstituciją. Jeigu klerikalai tam darbu protestuoja, taip kaip tik protestuoja prieš savo pirmesnius darbus. Šis faktas ir parodo, kad klerikalai buvo prasti Lietuvos valdovai, kur kasdieną negardžiai atsi rugsta jų darbų vaisiai.

SKELBIA MELAGYSTES.

Klerikalų spauda vis nesiliauna savo skaitytojams skelbti melagystes apie Lietuvos valdžios darbus. "Darbininkas" paskelbė štai kokią žinią:

"Dabar vėl gauname žinią, kad panaikinama Lietuvos Atstovybė. Amerika yra svarbiausia šalis pasauly. Panaikinami ta įstaiga pažemina šią šalį ir susilpnina Lietuvos nepriklausomybės stovį. Argi mes jau tokie ubagai, kad negalime išlaikyti atstovybės didžiausioje ir įtakingiausioje pasaulio šalyje? Gana jau juokus krėsti ir žeminti Lietuvos Respublikos autoritetą pasaulio akyse."

Tai yra tikra melagystė. Lietuva nėra panaikinusi savo atstovybės Washingtono ir nemano ją panaikinti. Kokios gi verties skaitytojų akyse gali turėti tokis laikraštis, kuris skelbia sugalvotas melagystes.

TAI BENT DIEVO IŠRINKTASIS.

"Sandaroje" jau buvo rašyta apie tuos visus žiaurumus, kokius papildo Italijos fašistai. Bet tokie fašistų darbai matomai Vatikano popiežiškai valdžia patinka, nes kardinolas Vanutelli apie Mussolinį štai ką sako:

"Mussolini yra Dievo išrinktas žmogus vesti Italiją prie garbingo tikslo. Aš už jį meldžiuos kasdien."

Mussolinio vedami fašistai kuriuos kardinolas vadina vėdėjais Italijos "prie garbingo tikslo", šiandieną neria virves

žmonėms ant kaklų ir kojomis įpardydami užmuša nedavę iki kartuvių. Tai nejaugi pasak kardinolo Dievas išsyrinko tokį žmogų, kuris taip terorizuotų žmones?

NAUJI RASTAI.

"Žmonijos Istorija", tai didelė 620 puslapių knyga su daugybe paveikslų, gražiose audeklo apdaruose, kainą tik \$2.25 iki gruodžio 31 d. Patartina šią knygą kiekvienam įsigyti. Knyga galima gauti pas autorių p. K. S. Karpavičių, arba leidėjus "Dirvos" redakcijoje, 6820 Superior ave., Cleveland, Ohio.

Visuomenės klaidintojai.

Kada paskaitai klerikalų laikraštį, tai tiesiog žmogus negali suprasti, ar tų laikraščių redaktoriams protas ne normaliai veikia, arba jie tų laikraščių skaitytojus laiko tamsunais, jeigu skelbia tokias melagystes.

Pavyzdžių paimkim kad ir "Darbininką", jis N. 93 štai ką sako apie Lietuvos kunigams algų nemokėjimą:

"Nevė šalies gerovei atsisako mokėti kunigams už patarnavimą."

Matote kiek čia melagystės pasakytai! Juk kiekvienam aišku, kad šiandieną pas kunigą negausi už dyką jokio patarnavimo. Nori pakrikštyti kudiak, nešk desietkus litų; nori apsi-vesti su bažnytinėmis apeigomis, — nešk šimtus litų; nori numirusį palaidoti su bažnytinėmis apeigoms, nežiurint likusių šeimyna bus didžiausiam varge, klebonui nenuneši kelių dešimtinių, nei kojos nepakels patrnavimui. Žodžiu sakant, už kiekvieną žingsnį lupa daugiau negu žydas. Tokiu plėšimu susikrauna didžiausius turtus, o ant vargšų parapijonų dar rėkia: "asilas greičiau išlyr per adatos ausį, negu turtuolis įeis į karalystę dangaus."

O kadangi jokio valdiško darbo jie nedirba, tai už ką valdžia jiems turi mokėti algas. Šalies gyventojų sumokėti valstybei pinigai privalo būti sunaudojami šalies reikalams, o ne kunigų algoms, kurie ir taip pertekę pinigais.

O kad daugiau sugraudinti katalikus vėl sako:

"...nepripažįsta tų vyskupijų, kurios buvo įsteigtos prieš buvusios valdžios."

Ar jūs žinote kokics tos vyskupijos yra? Nagi popiežius, kuris yra buvęs Lenkijos burdingerius ir dabar jos garbės pilietis, norėdamas Lenkijai pasitarnauti, sumanė pravesti gudrią politiką Lenkijos naudai. Jis pripažino Lenkijai Vilnių ir visos okupuotas Lietuvos dalis. Tokį žiaurų link Lietuvos darbą atlikęs, įsakė Lietuvos kunigams tylėti. Gi kada Lietuvos žmonės pradėjo nerimauti ir popiežiaus pasiuntinį Zechinį Kaune apmėtė kiaušinais. Tada Lietuvos kunigai, kurie valdė šalį, netik nesiskaitė su šalies gyventojų protestais, bet dar pasiuntė pas popiežių savo delegaciją, turi parpuolusi ant kelių persiprašė už jo įžeidimą. Ar tai nepasityčiojimas iš Lietuvos žmonių troškimo, kurie norėjo šaliai padarytą skriaudą atitaisyti?!

Kiek vėliau, prieš buvusius Lietuvoje rinkimus, kuriuos kaip popiežius, taip ir Lietuvos kunigai manė laimėti, popiežias sugalvojo dar gudresnę politiką. Jis dabartinę Lietuvos teritoriją, esančią po Lietuvos valdžia, padalino į vyskupijas ir paskyrė vyskupas. Į tų vyskupijų rubežius neįeina nei

Suvalkijos dalis, nei Vilnius su visa okupuota teritorija.

Tame momente įvyko Lietuvoje rinkimai. Šalies gyventojai pasiuntė klebonų valdžią šunims šeko piautį ir išrinko didžiūmoje pažangius žmones. Dabartinė valdžia ir nepripažysta popiežiaus paskirtų vyskupijų ir Vyskupų todėl, kad į tas vyskupijas neįeina Vilnius ir kitos okupuotos Lietuvos dalys. Jeigu valdžia pripažintų vyskupas ir vyskupijas, tai kaip tik atsižadėtų Vilniaus ir kitų Lietuvos teritorijų. O kadangi klerikalai stovi už vyskupų pripažinimą, tai stovi ir už Vilniaus atsižadėjimą. Matote, kiek jiems rupi Lietuvos reikalai!

Toliau vėl sako: "Atsisako duoti leidimus gyventi tėvynėje tiems, kurie atlieka garbingą ir naudingą darbą Lietuvai, vien tik delto, kad jie yra katalikai ir daug kitų darbų atlieka, kad tik susilpninus katalikų pajėgas."

Ar čia ne melagystė? Paklauskite bent kurio atlankiusio Lietuvą, o nei iš vieno nei išgirsite kuris pasakytų, kad jam nebuvo leista ten gyventi? Kiekvienas pasakys, kad niekas jį nevarė iš Lietuvos "Darbininkas" taip sakydamas meluoja savo skaitytojams. Jis norėdamas juos gudriai apgauti; tokiu pasakymu turi mintyje iš Vokietijos, Italijos, Ispanijos, Francijos ir kitų šalių į Lietuvą suvažiuavusius svieto perejonus jezuitus, kurie šiandieną gyvendami Lietuvoje šnipinėja ir išduoda visas paslaptis Lietuvos priešams. Valdžia ir eina prie to, kad tokie negeistini "svečiai", kaip gali greičiau su savo bagažais išsikraustyti ten, iš kur atsibaladojo. Klerikalai eidami prieš valdžią šiame klausime, kaip tik eina prieš Lietuvos reikalus ir nori, kad Lietuva būtų pasaulinių šnipų lizdas, kas lemtų Lietuvai pražūtį.

Toliau vėl sako:

"Tokiomis pat priemonėmis prasidėjo katalikų persekiojimas Rusijoje, Meksikoje ir kitose šalyse ir baigėsi tuo, kad visa didžiūma kunigų buvo pakarti, sušaudyti arba kalėjimuose nukankyti. Išūdzius kunigus prasidėdavo žudymai švietiškiu katalikų. Prie to eina ir Lietuvos bedieviai."

Jeigu jau sakyti, kad Lietuvos bedieviai eina prieš kunigų iškorimo, tai kodėl neįvardyti juos, kurie taip yra išsireiškę. Dar rods nei vienas bedievis nėra pasakę, kad kunigus reikia karti, o kunigai yra viešai sakę, kad bedievius reikia karti. Tai kam klaidinti skaitytojus ir savo siekius primesti bedieviams. Juk neseniai turėjome ir teismą su vienu kunigu, kuriame išdidžiai skambėjo jo pareikšti žodžiai apie kartuves bedieviams.

Visai ir nėra stebėtina, kad protaujanti katalikai ir atsisako

ko skaityti klerikaliskus laikraščius. Išties, ką gerą skaitytojas gali turėti tokį laikraštį skaitydamas, jeigu jame skelbiama tokios melagystės. Juk žmogus prenumeruoja laikraštį ir užsimoka pinigus, kad gauti ką naujo, pamokinančio, o ne kad likti suklaidintu.

Puola klerikalizmo maska ir ji puls. Pradeda susiprasti katalikiškoji visuomenė ir jos nepalaikysite akis užriše.

K—as

SIS TAS.

NERIMTI LIETUVIŲ VALDZIOS KRITIKAI.

Kaip iš karės, taip ir iš dešinės girdim garsiai peikiant dabartinę Lietuvos demokratine valdžią. Pasigavę kokį mažą dalykėlį, jie išpučia jį ir kartoją kol patiems nenusbosta. Kartais jie net sugalvoja ir nebutų dalykų.

Kritikuoti valdžią yra lengva, nes pasauly nėra tokios valdžios, kurį patenkintų visus žmones. Darydamas gero vieniems, gali nusizengti prieš kitus. Todėl ir valdžios uždaviniai apima pildymą daugumos gyventojų valios, sykiu apsaugojant ir atskiro asmens teises.

Paskutiniuose rinkimuose Lietuvos gyventojai prašalino klerikalų valdžią. Krašto priešaky atsistojo nauji žmonės. Savaimi suprantama, kad jų pareiga yra vykdyti tą programą, kuriai pritarė dauguma balsuotojų. Jeigu Slezevičiaus kabinetas neišklauso vyskupams algų, arba atsisako šelpti katalikiškas organizacijas, tai jis tik pildo žmonių valią. Dauguma lietuvių jau įsitikino, jog politika ir tikėjimas turi persiskirti ir eiti kiekvienas savais keliais.

AR VALDŽIA NE TAUTISKA

Tie patys katalikų laikraščiai išmetinėja, jog naujoji valdžia nėra tautiška. Kaltinimai remiami dvejais dalykais: dalyvavimu social-demokratų ir susitaikymu su tautinėmis mažumomis.

Tenka sutikti nemažai žmonių, kurie daug kalba apie patriotizmą, bet nieko neparodo savo darbais. Laikė didžiojo karo, kaip Amerikoj taip Europoj, vieniems dalyvaujant mušio laukuose ir aukojant gyvybę už savo krašto reikalus. Kiti krovė milinuos, besinaudodami žmonių skurdu. Lietuvos social-demokratai dar nenusižengė prieš tautiškumą. Kovose už mūsų valstybės nepriklausomybę jie irgi buvo pirmuose apkasuose. Tegul jų programa yra skirtinga nuo mūsų, bet vien del to, sakyti, jog jie neturi but prileisti valdyti kraštą yra nedemokratiška ir priešinga kiekvienam supratimui apie valstybę.

Susitaikimą su tautinėmis mažumomis reikia skaityti svarbiu įvykiu. Lietuva buvo nuolat skundžiama į Tautų Sąjungą už spaudimą kitų kalbančių. Lenkija baidė Vilniaus krašto gyventojus priešpaudomis Lietuvoj. Klaipėdoj vokiečių šovinistai sukė sau lizdus. Naujoji valdžia vienu užsimojimu tą prašalino. Klaipėdieji atstovų pareiškimas, jog jie bus ištikimi Lietuvai ir darbuosis jos gerovei, užtikrinoms mums Klaipėdą ilgiems laikams. Tautines mažumas reikia pratint prie valstybinio darbo, o ne atstumti jas ir laikyti kaip priešininkus.

M. V.

GLASGOW. — Sugriuvo ant kasyklų pastatyti namai, kurie stovėjo apie penkerius metus laiko.

Kazys ir Dėde

— Sveikas, dėde, o kur buvai dingęs pereiną savaitę, kad aš tave niekur nemačiau?

— Labai užimtas buvau, mat vaikai pradėjau vyčiams duoti pamokinius, kaip jie turi gyventi ant svieto.

— Tai kogi juos dėde mokini?

— Nagi vaikai, daugelis jų senai kaip apsiženijo, o šeimos kaip neturi, taip neturi. Tokis jų pasielgimas, tai yra ir prieš Dievo įstatymus ir tautai pavojingas. Tik pamislyk, kokis likimas gali patikti mūsų tautą, jeigu katalikiškos visuomenės nebūs priauklėta.

— Ar tu manai, kad jei tavęs dėde, klausys?

— Aš tikrai nežinau, bet taip mislinu. Paskaityk vaikai, ką gazetose rašo apie atsitikimą Ptersen, N. J. Ten lankėsi misijonierius ir jis vyčiams taipgi davė daug pylos. Jis jiems tiesiai ir akis pasakė, kad jeigu vaikų neauginsite, tai stačia galva pragare atsidursite. Aš irgi tą patį sakau. Tik tu pamislyk vaikai bedieviai kaip koki marva didėja ir jau bagia viską užkariauti.

— Ar tai tu, dėde, manai, kad vyčių šeimynų didėjimas sutvirtins jusų vierą?

— Šiur, aš iktai ir nemislinu.

— Aš netikiu.

— Kodel?

— Todėl, kad nežiurint kokios sekto palaišymas priklauso ne nuo žmonių daugumo, bet nuo jų protavimo.

— Ar tai tu manai, kad vyčiai gali pavirsti į bedievius?

— Nors aš to nesakau, bet tai ir labai galimas daiktas.

Pavyzdin pamikime kad ir Lietuva. Ten skaitoma visa didžiama katalikų, bet tie katalikai pradėjo protauti ir pamatė, kad vadinami bedieviai geresni žmonės šalies valdyme ir jie juos remia. Tokis jų žygis nereiškia, kad jie yra bedieviai.

— Gerai, Kazy, kad tu prisiminei apie Lietuvą. Aš tavęs norėčiau paklausti kas ten šiandien darosi. Aš mačiau gazetose parašyta, kad dabartinė bedievių valdžia nepripažysta paskirtų vyskupų, ką tas reiškia?

— Ji dėde nepripažysta todėl, kad ji vyskuipas neįgina Vilnius. Jeigu juos pripažintų, tai sykiu pripažintų ir Vilnių Lenkijai.

— O kaip tu vaikai mislini, ar Lietuvos su paliokais bus vaina ar ne?

— Aš manau, kad bus. Mat Lietuvos valdžia yra nusistačiusi Vilnių atimti, gi lenkai geruoju jo atiduoti nenorės. Tai turės kilti karas.

— Bet aš mačiau musų gazetose parašyta, kad Lietuva nori su Lenkija sudaryti uniją, kur tada Lietuvą ir Paliokią valdytų vienas karalius.

— Kurie laikraščiai taip rašo, tai jie dėde jums meluoja.

Jie tokias melagingas žinias jums skelbia todėl, kad sukirsinus prieš valdžią ir pasitarnavus lenkams, kad Lietuva iš jų Vilnių negalėtų atimti. Nereikia dėde tokių melagysčių klausyti. Pažvelgus į Lietuvos liaudį matome, kad ji yra tokiame nusistatyme, jog nežiurint koki valdžia būtų, jei tik ji pradėtų draugauti su lenkais, tai Lietuvoje tiesiog kiltų revoliucija ir tą valdžią nuverstų. Bet aš turiu pasakyti, kad valdžia niekad tokių žygių nedarys.

— Aš ir vaikai tokioms žinioms vėryti nenoriu. Man irgi atrodo, kad tai mumis monkinai taip rašydami. Aš manau nueiti į musų laikraščio redakciją ir tiesiog paklausti ką geresnio jie mano taip rašydami.

JUOKAI.

Pavojus.

Karį kunigas skaito evangeliją: Abraomas pagimdė Izaoką, o Izaokas pagimdė Jokubą ir tt.

Du draugu klausė tos evangelijos. Vienas kumštelėjo ant rai ir sako:

— Oi, tai buvo laikai, kad vyrai vyrus gimdė!

— Tylėk! — subarė jį antaras, — nes kai bobos išgirs, tai lieps mums vaikus gimdyti.

Per sunki rankomis nešioti.

TARNAS (į gana riebią virėją) — Buk mano mylimoji, o aš tave ant rankų nešiosiu.

VIRĖJA (išdidžiai) — Aš tau busiu per sunki rankomis nešioti.

Žuvių rinkoje.

PIRKĖJA — Bet tamstaman rodosi, šitos žuvis jau atsiduoda.

PARDAVEJA. — Nebijok ponija, tai ne žuvis, bet aš atsiduodu.

Klausimai ir atsakymai.

Klaus. Kodel dažniausiai sekmadieniais vyrai savo žmonas muša?

Atsak. Kad paprastomis dienomis mažiausia laiko turi.

Klaus. Kuomet geriausia valgyti?

Atsak. Turtingam — kuomet nori, o neturtingam — kuomet turi.

Klaus. Kokie dantys visų vėliausiai atsirado pas žmogų?

Atsak. Dirbtini.

Savotiškąs pamokslas.

Vienas kunigas turėjo paprotį, sakant pamokslą, mušti kumščiomis į sakyklą. Vaikai tarnaujant mišioms del juoko įkalė kartą į sakyklos kraštą kelias vėnis. Kunigas, įlipęs į sakyklą, atsigrižęs į altorių ir ėmė šauktis šventųjų pagalbos: — Maldauju jusų pagalbos, šv. Juozapai ir šv. Pranciškau (čia sudavė kumščiai į sakyklos kraštą)...

— O kad jus velniai paimtų prakeikti išdykėliai.

Musų vaikai.

— Iš kur imasi tiek daug to lietaus? sako tėvas, žiurdamas per langą.

— Aš žinau iš kur, — atsako vaikas.

— Tai iš kur, jei žinai?

— Iš musų bobutės kaulų, nes ji prieš lietų nuolat sako: "Oi, aš jau savaitė kaip jaučiu kauluose lietų".

Klausimai ir atsakymai

Klaus. Esu poeta ir parašiau lopšinę dainelę, bet jokiū būdu negaliu jos užbaigti. Miegas tose eilėse nupieštas taip realiai, kad vos spėju perskaityti ir jau snaudžiu.

Patarkite, kaip man užbaigti minėtą dainelę?

Atsak. — Ar tik tamista nėsi kartais "Ryto" redaktorius? nes "Rytas" pradėjo pusryčius pramiegoti.

Jeigu taip, tai mes tamstai patartumem mesti tą dainelę rašius, kitaip "Rytas" gali net ir vakarienei nebešėti.

Klaus. Kam kariškiams į rankoves sągų suvama?

Atsak. Kad rankovėmis nosies nevalytų.

"ADOMAS" NEVAROMAS APLEIDO "ROJŲ."

Lietuva yra toki šalis, kurioje niekada nebuvo ir dabar nėra "Rojaus", bet gyvulių iš "rojaus" tai maišosi. Stebuklas būtų jeigu krokodilius pradėtų lipti į medį, nemažesnis stebuklas yra ir tame, kad iš garbinto "rojaus" lenda gyvunai ir prakeiktą Lietuvą.

Vienas tokis gyvunas atšliaužė ir nori prie nugeltuso klevo lapo prilipęs nulėkti Amerikon, kad ten savo favorščiams praneštų apie "rojaus" gyvenimą. Bet visa nelaimė, kad tas Amerikos konsulas toki pasišiausęs ir nedavė vizos, tai vargšas ir aprimo Lietuvoje.

Tas žmogelis Jonas Purgžlys kadaise gyveno Chicagoje. Vieton ražančiaus, jis nešiodavo raudoną kaklaraištį ir šv. Lenino medaliką, kuris jam buvęs tokis pamačlyvas, kad jo gyvenimas plaukęs kaip inkstas taukuose. Samagonkė vėdras traukęs, lašinių tiek turėjęs, kad nors pilvą tepk, o baronkomis šunis svaidęs.

Nusibodo Jonui pragariškoj buržujų valstybėj gyventi ir sumanė važiuoti į "rojų" Kaž kas patarė jam važiuoti Lietuvon, bet jis vieton paklausyti — patarėją prakeikė ir pardavęs žavus rakandus, susidaręs apie 15 tukstančių buržaziškų dolerių dui į "Rojų", kuris randasi Rusijoje.

Važiudamas jis mano sau, kaip jį iškilmingai tenais pasitikis su triubomis. Busias kokiū dideliu perdėtinu, nes bracia gyvendamas Amerikoje "rojaus" reikalams esąs daug prakaito praliejęs.

Tokiose saldžiose svajonėse Jonas pasiekė Leningradą. Išlipęs žvalgosi kur tie trubočiai, kurie privalo jį pasitikti. Žvalgosi ir niekur jų nemato. Vieton trubočių pamatė pulką varnų besipešant.

Nusisamdė vežiką ir įsidėjęs savo bagažą ir iškandęs drutą Amerikonišką cigarą traukia miesto gatvėmis. Praeiviai į jį labai smalsiai žiūrėjo ir savo šalies priežodžiai paminėdami: "vot svolač buržui".

Per pusvalandį laiko, kas Amerikoje galima per 15 minučių. Jonas pasiekė Kremlių, kuriame gyvena "rojaus" viešpatai. Jis pasirekomendavo kuomim esąs. Tada Joną labai maloniai priėmė. Taipgi paėmė

nuo jo bagažą ir 15 tukstančių dolerių sakydami: "pas mus nei bagažų nei pinigų nereikia, nes musų rojuje visko pilna". Jonas tam nei nesipirešino.

Tada "rojaus" "Dievas" apžiūrėjo Joną nuo galvos iki kojų ir paliepė savo dviem "angelam" vesti Joną į nakvynę. Tuoj du stojo iš šalių ir marš. Jonas prašo vakarienės. Jam atsako, kad gaus nakvynėje. Eina Jonas su sargais iš abiejų pusių ir džiugias, kad jį veda "garbės sargyba".

Prieina prie vieno namo ir suskamba varpelis. Joną įveda vidun. Įstumė į baisiai nešvarų kambarį, ant kurio grindų matosi kraujų žymės. Gulikeliatas "rojaus" gyventojų, kurie pamatė Joną sumurmėjo: "Tovarišč, može kusoček kleba est?"

Tada Jonas suprato "rojaus" reikšmę. Prieš jo akis stojosi amerikoniški laikraščiai: "Sandara", "Vienybė", "Dirva" ir sako sau, vot jeigu bučiau tu laikraščių klausęs, tai nebutų tas atsitikęs. Spyrė su koja į duris, kad net čeverykų padas nuliekė, bet durys nei krust. Sargai išgirdę bildėsi pribuvo ir Jonas gavo atsakančią pylos už "tramybės ardyumą".

Davė Jonui darbą fabrike. Išdirbo mėnesį laiko. Gavęs kruvą "rojaus" pinigų nuėjo į rinką maisto pirkti. Už mėnesio uždarbį nusipirko duonos, kurią vienu vakaru galima suvalgyti.

Sudžiuvo Jonas kaip Dovydo žvirblis ir kelias pasiraitytojęs dui per balas į prakeiktą Lietuvą, kuriai tiek daug savo tulžies buvo išliejęs. Gyvena dabar Lietuvoje ir į tą pusę, kurioje "rojaus" randasi, nei pažiūrėti nenori.

P. Kriukelis.

Teroras Italijoje

Viso pasaulio akys yra atkreiptos į Italiją ir jos diktatorių Mussolinį ir jo "geležinės rankos" politiką. Dar nelabai senai Mussolini buvo skaitomas kaip Italijos išgelbėtojas ir pasaulinė spauda labai gražiai atsiliepdavo apie jį, kaip nepaprasto gabumo vadą ir genijalį diplomata, vedantį savo šalį prie gerovės ir progreso. Jo iškalba, mokėjimas vadovauti minia, padarė Italijos didvyriu. Karšti jo pasekėjai "juodmarškiniai" yra pasiryžę mirti už jį. Bet atsirado kitokių pažiūrų elementas, kuris netik kad nesutiks su Mussolinio politiką, bet griežtai kovoja ir priešinasi ir net kelias atvejais pasikėsino ant jo gyvasties. Tas Mussolinį visai nenugązdino. Jis dar smarkiau pradėjo savo idėją platinti, pareikšdamas, kad jis nebijo žmogžudžių ir yra pasiryžęs kovoti su jais. Kaip pasakė taip ir padarė. Įvykdė skaudžias tiesas, net mirčia grasi-nančias visiems "triukšmadariams", pasikėsinančius ant gyvasties bile vieno valdžios oficialo. Apart to įsakymo, suvaržė laisvės žodį, spaudą, susirinkimus ir tt. Negana to, apkaltino Francuzus kaip šaltinį įvairių suokalbų prieš Italiją dabartinį valdymą. Tas padarė nemažą triukšmą kaip Italijoje, taip ir Francijoje. Italijos liaudis nusigando naujųjų įstatymų, kurie "kvepiacarizmu", o Francuzai užsigavo ir pareiškė, kad nieko bendro neturi su įvairiais suokalbais ir nepaiso ką Italijos piliečiai, gyvenanti Francijoje "gamina" savo tėvynei.

Juodmarškiniai tarytum gauda vilkų, norėdami įtikti savo vadui Mussolinui užpuolė ant keletos žymių Italijos rašėjų, profesorių, redaktorių ir juos sumušė ir kitiem liepė apleisti

tėvynę. Taipgi nužudė apie 100 žmonių, kurie anot jų priešingi fašistų idealams ir kalti suokalby, pasikėsino ant Mussolini gyvasties.

Negana to, dar kitas skandalas! Italų agentai neva dar-bavosi Francijoje, kad supiudyti Ispanus su Francija ir įpainoti juos į karą. Agentai tapo areštuoti. Paaikėjo, kad net Italijos užsienio ministeris tame buvo kaltas. Francija privertė Mussolini atsprašyti ir prašalinti užsienio ministerį. Mussolini tai padarė, bet nėra abejonės kad nesmagius įspūdius paliko. Taip dalykams esant, pasaulis pradėjo abejoti Mussolinio politikos pasekmėmis. Ir spauda, ypač Amerikos, pradėjo spėlioti, kad Mussolini, kuris buvo pagarsėjęs kaip Italijos išgelbėtojas, veda ją prie pragaišties, prie revoliucijos ir net gal prie karės su kaimynėm tautom.

Diktatoriaus "geležinė ranka" gali kartais padaryti daug bledies tautai, kas gal bus smerkiama per ateinančią gentkarę kaip pragaištingą karštuiolio politiką.

B. M.

MALONEY SUMUŠĖ VOKIETI FRANZ DIENER

Gruodžio 3 d. New Yorko buvo kumštynės So. Bostoniečio Jimmy Maloney ir vokiečio Franz Diener. Kumštynės buvo iš 10 raundų ir Maloney laimėjo. Maloney taip šauniai pasirodė, kad sporto ekspertai sako, jog jis yra rimtas konkurentas susikibt su Gene Tuney.

ATIMANT NUO KRUTŲ

Abelnai kalbant, kudių nuo krutų reikia atimti tarp devinto ir keturiolikto mėnesio. O nekurius sąlygos gali priversti dar anksčiau. Pavyzdžiui, išsenka motinos pienas. Arba vėl, oras gali turėti ant laiko įtakos. Nėra patartina atjungti krastame ore, jei nėra svarbios priežasties.

Atjungti reikia pamažu. Tada kudiš lengviau prisitaiko prie kito maisto. Galima protarpiais duoti krekerių arba košelės. Tas prigelbsti junkimui Atmink vienok, kad kudiš dar negali pilnai suvirškinti krekmolinio maisto be 18-20 mėnesių. Todėl reikia tokio maisto vengti. Bulvės, pupos ir panašūs maistas turi daug krakmolo ir reikia vengti jo davimą.

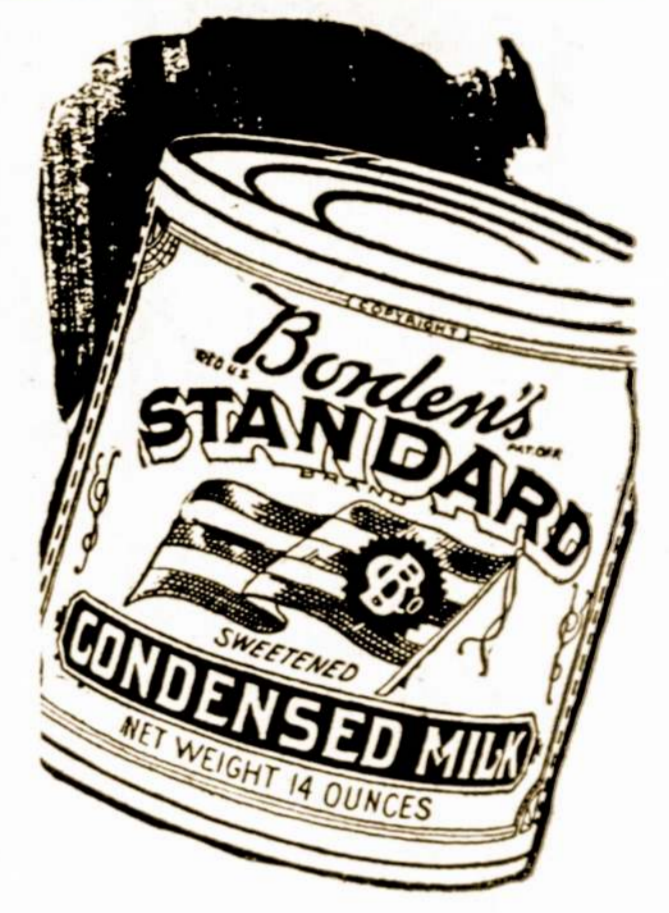
Pradėjus junkimą patartina pasitarti su gydytoju. Jis žino, kuris maistas tavo kudiškiui geresnis ir pasakys jums.

Brendimo laikas mergaitės gyvenime pastato kiekvieną motiną ant nervų. Tai rupesdingiausias laikas mergaitės gyvenime. Tai laikas, kada visos jos pažvalgos yra keistame stovy, kurios pamatas glūdi fiziologijoje. Tai laikas kada jos sveikata turi rūpėti. Jos sveikata šiame laike ypatingai priklauso motinos rūpesčiui. Kiekviena motina turi rūpintis ir auklėti savo mergaitę sveikata ir stiprybę pirm laiko, kad ji galėtų lengvai pereiti šitą laiką.

Tinka jis netik kudiškiui, bet yra geriausias maistas nedape-

ntam vaikui. Stebėtini eksperimentai daryti tarpe mokyklos vaikų parodė, kad vaikai penėti su Eagle Pienu vidutiniškai gavo 7 svarus daugiau svorio, negu paprastu pienu penimieji. Sek savo vaikai, atydziai. Dažnai pasverk. Atmink, kad nedapenėtas vaikas visados sveria mažai. Jaunam vaikui reikia duoti du šaukštus Eagle Pieno kasdieną atmiežto su trimi čvertimj puodelio šalto vandens. Duok paryčiaus arba po pietų. Senesni vaikai dažnai jį labiau mėgsta su ginger ale, vaisių sunkomis, arba suplaktu kiaušiniu.

Skaityk atydziai šiuos straipsnius kas savaitę ir pasidėkit ateičiai.

Skalumynas savaimi pasidasaras.

Gardus karamelinio pu-dingas be jokio reikalo saikuoti arba maišyti. Tik pamik neatidarytą Borden'o kondensuoto pienu (pasaldyto) keną ir virmek per tris valandas vandens puode. Atausink ir duok supjaustytą į rie-kutes. Jums labai patiks gausiai kvepiantis karamelinu skoniu. Šeimynai jis patiks ir jo pageidaus dažniau.

Borden's STANDARD BRAND CONDENSED MILK

JUSŲ GROSERINKAS TURI SVIEZIO STAKO

"Žmonijos Istorija" SU DAUGYBE PAVEIKSLŲ, 620 PUSLAPIŲ DIDUMO, TVIRTAIS AUDIMO VIRSELIAIS, \$2.25, SU PRIŠIUNTIMU

Visi, kas iki Gruodžio 31 dienos pareikalaus šios knygos ir prisius \$2.25 gaus ją tuojau. Nors šis pasiūlymas duodamas iki galo šių metų, bet neteškė ilgai su savo pareikalavimu, nes knygos gali tuoj išsibaigti, kadangi greitesni pirmiau jas išrinks, ypač už šią žemą kainą — \$2.25. Paskelbus "Dirvoje" šitą musų pasiūlymą, su kiekviena diena užsakymai plaukia. Yra išspausdinta keli šimtai "2MONIJOS ISTORIJS" daugiau, negu reikia prenumeratoriams išdalinti, bet netikim kad ilgai jų tėsės. "2MONIJOS ISTORIJA" yra populiariška ir yra tai įžanga į visuotiną istoriją, palengvinanti suprasti jei toliau istoriją studijuojai. Tai yra darbininkui rašyta istorija, kuris neturi daug laiko studijuoti didelių plačius knygu tomus. "Dirva" pasišventė išleidimui tokio svarbaus veikalio — darbo žmogui istorijos — ir pasišventė toliau, norėdama kad kuodaugiausia žmoniu ta knyga gautu. Šis "Dirvos" Jubilėjaus metas duoda progą visims gauti tai ko niekad daugiau už tokius pinigus negaus. Nelaukit ilgiau!

"DIRVA" 6820 Superior Ave.

Lietuviai Amerikoje

RACINE, WIS.

ALT. Sandaros 35 kuopos Lietuvių Kalbos Vaikų Mokyklės naujai dėkavonės dienoje, lapkričio 25 d. Lietuvių Sveitinėje buvo suruoštas programelis ir šokiai. Programas pradėta pildyti 4:00 val. p. p. sekantis: 1. Motynėlė, vaizdas, išpildė Vanda Jočiūtė. Edvyga Mikulskytė. 2. Rožė Gliebūtė sakitė apie du brolius kvailius, o trečia be proto. 3. Lucija Čiapūtė deklamavo "Rūdenį". 4. Adelė Gliebūtė išpildė Atletiką. 5. Leonas Žičkus su Stasiu Gliebiu kumščiausiai tris rundus. 6. V. Jočiūtė piano solo. 7. Amilija Mikulskytė sakė eiles Gaidys ir Pupos. 8. A. Gliebūtė Lakštingalė, solo. 9. Ona Medžiūtė, "Pasaka apie bobos pabertas pupas". 10. S. Gliebas deklamavo "Oželis". 11. Antanas Gliebas solo "Vilkas Vijo Voveraitė". 12. Stasys Liulevičius eiles "Buvo Šaltą". 13. L. Žičkus sakė juokas "Žioplys". 14. Marė Liulevičiūtė, O. Medžiūtė ir Elena Žičkiūtė — "Kada Noriu Verkiu". 15. Mokyklės mergaitių grupė "Žaselė". 16. Vaikų grupė "Pypkė". 17. Visi mokiniai — "Aš vaikiukas". 18. "Gaidys". 19. Mikalina Petkiūtė ir Ignas Petkus duetą smuiku ir pianu. 20. Mokyklės vedėjas aiškino pačios mokyklės reikalus.

Perstatinėjo aktorius ir tvarką vedė Ona Gliebūtė. Užbaigus programą tęsėsi vien lietuviški šokiai iki vėlumos. Ačiu muzikantui Pranui Vasiliauskui, kuris tarnavo veltui. Visa dalyvavus publiką kaip programą taip šokiais pilnai patenkinta. Tariamie dalyvavusiai publikai ačiu už paramą. Pelno liko \$25.85. Atmokėjus už pirktas vadovėlių knygas ir kitas išlaidas, mokyklės reikalams izde liko \$10.40.

Lapkričio 27 d. po pamokų laikytas mokinių pirmas susirinkimas. Pirmininkė Elena Žičkiūtė, protokolų raštininkės ir korespondentės Marė Liulevičiūtė, Ona Gliebūtė. Turtų raštininku Stasys Liulevičius. Turtą globos mokyklos vedėjas M. Kasparaitis. Tvarą pridabos Rožė Gliebūtė. Mokiniai mano pradėti lavintis scenos veikala, išmokus statyti scenoje po Kalėdų. Ruoš Eg-laitės vakarėlį prieš pat kalėdas. Lauk gerojo senelio su dideliu maišu atnešančio dovanėlių. Mokyklė tvarkiai vedama ir turtu tvirtai stovi.

Lietuvių priešui komunistui nepasisekė prakalbos. Aldijos 65 kuopa buvo suruošus keiksmo ir klaidinimo lietuvių prakalbas, lapkr. 26 d. Lietuvių Sveitinėje, vakare, kalbėtojų buvo Zulpis, iš "Vilnies" štabo. Užteko vieno mus sandariečio Jurgio Kairio, kuris faktų kraipytoja, netiesos skelbėja darbininkų klaidintoja kelias sakinius suvarė į ožio ragą ir nabagėliui neteko ne "geriausios literatos" dykai teikiamos išdalinti, nei apie ją aiškinti. Dalyvavę lietuvių tose prakalbose labai nepatenkinti ir ir pareiškia, kad tokių kalbėtojų daugiau neis niekuomet klausyti.

M. Kasparaitis.

PITTSBURGH, PA.

L. M. D. 25 metų jubiliejus. Lapkričio 20 d. buvo iškilmingas balius, o 21 d. koncertas ir prakalbos. Lygiai 8 val. vakare tapo atidarytas vakaras. Sustojus ant estrados visa eilė senųjų narių, arba tie, kurie jau 25 metai priklauso prie L.M.D. užpakaly jų buvo

susigrupavę N. S. Jaunuomenės Choras po vadovystė Aliukonio, kur kortinai pasikėlus užtraukė Lietuvos Himną. Po Himnariai nuėjo nuo estrados, choras dar sudainavo keliatą dainelę, kas labai patiko publikai, kur gavo grįžt net po kelis kartus. Kiti chorai nedalyvavo, nors buvo prašyti. Buvo prisiųsta pasveikinimo telegramas nuo SLA. 3-čio Apskričio ir laišką nuo Sandaros 36 kuopos. Muzikaliai programe dalyvavo visa eilė pjanisčių, smuikininkų, solistų ir solisčių, kaip tai, pjanistės Milda Virbickiūtė, Malvina Rukytė, Ona Valkauskiūtė, Marijona Česniūtė, Ona Lelioniūtė. Smuikininkai: Gendruta Platakiūtė, Vytautas Virbickutis, Borta Matiniukė. Solistės: Elena Lelioniūtė. Rožė Lukoševičiūtė, Jadviga Plukiūtė, Stela Plukiūtė ir J. Astrauckas, Zanaida Vensloviukė labai puikiai pašoko, akompanavo Adelė Venslovas. (Marėliulaitienė) pittsburgiečiam žinoma kaip graborius. Kalbėjo J. K. Maziukna apie L.M.D. nuveiktus darbus. P. Dargis sakė monologą apie rinkimus į Lietuvos seimą, ir prakalbą apie Lietuvą. Visi atliko savo užduotį kopuikliausiai. Beje, Stanis Pauliukoniukas gerai pasirodė su akordinka. Žmoniai buvo pilna svetainė ir visi užsilakė kogeriausiai. Visi su atyda klausė visų atliekančių savo užduotį. Taigi varde L. M. D. Komiteto ir rengimo komisijos, tariau visiems dalyvavusiems programe širdingai ačiu, taip pat ir visai publikai.

Juozas Virbickas.

PHILADELPHIA, PA.

Lietuvių draugijų taryba, kuri yra nelikviduota, bet palikta nuo lietuvių 5-tojo seimo rengimo. Lapkričio 28 d. 1926 m. turėjo savo susirinkimą. Lietuvių Muzikališkoj svetainėje, del aptarimo kai kurių svarbių reikalų. Susirinkimą atidarė primininkas Dr. Klimas ir prasė sekretoriaus J. V. Griniaus perskaityti draugijų delegatus, kurių buvo 20. Vėliau dar atėjo 9, iš viso 29, delegatai buvo atsilankę, 14 neatsilankė, nes išviso yra 43. Pirmininkas Dr. Klimas pareiškė, kad seimo darbai yra likviduoti ir užbaigti, ir įnešė klausimą ar Tarybą palikti ar likviduoti, ir ar draugijos pritaria tai Tarybai, ar delagatai paaikšina savo draugijoms apie Tarybos užsibrėžimą. Delegatai vienbalsiai pareiškė, kad visos draugijos, katrų delegatai dalyvauja, pritaria L. D. Tarybai nelikviduoti, bet sustiprinti. Po tuo buvo įnešta rinkti valdybą. Į primininkus išrinkta tas pats Dr. Klimas, į sekretorius tas pats, J. V. Grinius, į viceprimininkus p. Monkelevičia ir Žadeika, kasierium A. Tvaranavičia ir finansų raštininkas Arlauskas. Į spaudos komisiją Jankauskas, J. K. Urbonas ir D. J. Turskis, toliau buvo apkalbėta, kad visas draugijas kviesti prisidėti į tą bendrą darbą, kad būtų galima visiems lietuviams bendrai veikti politiškai ir kulturiškai ir, kad kožna draugija išrinktų į Tarybą po 5 delegatus. Amerikos piliečių primininkas Žadeika pareiškė svarbą, kad lig šioliai lietuvių pasiskirstė į klubus, daugelis nieko negalėjo veikti politikoj, ir lietuvių kaip ir prauvo tarpe kitų tautų ir tokiu budu lietuvių iš savo pusės neturi reikšmės ir negali nei vieno lietuviuo išrinkti į miesto darbą. Susivienijus ir turint Lietuvių Draugijų Tarybą, ta taryba sužinos apie

visus galinčius balsuoti už sau parinktą žmogų, arba vieną pusę, ir pasirodys politikoj. Toj pačioje temoj kalbėjo J. Liepa, A. Tvaranavičius, sekr. J. V. Grinius, dar aiškiau nupiešė apie bendrą veikimą ir politikoj dalyvavimą, kad netik kurie gali balsuoti reik surinkti ant listo, bet ir tuos lietuvius, kurie turi pirmas pil. popieras padaryt, kad gautų antaras, ir traukti į bendrą darbą, kad žėdnas užsirašytų lietuviu, o ne rusu ar lenku. Toliau buvo svarstoma apie jaunimą, sportą, kad jaunimą patraukti prie lietuvių, kuris dabar yra labai nutoles. Visapusiškai apkalbėjus nutarta, kad dar šią žiemą įrengti, ar prie Gedemino klubo, ar kur kitur sporte alvintis patogų kambarį ir surasti kaip norint sukelti reikalingą sumą pinigų. Tam darbui išrinkta komisija patirti apie reikalingus daiktus, kiek kainuos ir ta komisija tapo išrinkta iš J. Streleckis, Arlauskas ir Adomaitis. Buvo užsiminta apie jaunuolių vakarinę mokyklą, bet paaikšėjo, kad Gedemino klubas tuom darbu užsiėmęs.

D. J. Turskis.

CLIFFSIDE, N. J.

Sandariečiai išjudino bolševikus prie darbo.

Vietos bolševikėliai tankiai šmeižė vietos Sandariečius per savo "Nelaisvę" ir "Velnij", išvadindami juos visokiais apetitais, bet tuo pačiu laiku jie nuo jų ir pasimokina naudingo darbo. Štai pereitus metus: vietinė Sandaros kp. suorganizavo jaunuolių mokyklą, šiemet minėti gaivalai suorganizavo irgi panašią mokyklėlę, nors čia žinoma 2 mokyklos perdaug, kadangi lietuvių nepriskaitoma ne daugiau mažum porą šimtų, žinoma su senberiniais; bet visgi daugiau, tai geriau: lai gyvuoja apšvieta.

Sandariečiai parengė mokyklės naujai ir gerai pelnijo tą

patį padarė ir bolševikėliai irgi sako pavyko gerai, tas pulku, tik tame parengime lietuvių nebuvo, tik atzagareiviai bolševikai. Žinoma, jie gali sakyti visai, pas juos tas paprasta. Virš minėti gaivalai vis reikalauja nuo Sandariečių mokytojo kokių ten diplomų, bet ar nebūtų gerai, kad tie gaivalai paskelbtų savo "Nelaisvę" ar "Velnij" kokias diplomias jie išduos V. Vaičiūnui, buvusiam Sandariečių mokyklos išdinkinui, kuris neatsiskaitęs su mokykla nuėjo pas juomis, žinoma per jusų pasidarbavimą, taigi norint apjuodinti kitus, visuomet nusiprauskite patys. Vietos lietuvių jau mato kokie esate darbininkų užtarėjai, ir pradeda žiūrėti visai kitaip į tokius Maškvos gizelius. Sandariečiai.

BROOKLYN, N. Y.

Operetės choro darbuotė.

Rudeninį laikotarpį užsidiarius vasaros išvažiavimams, Operetės choras surengė visą eilę gražių scenos dalykėlių. Pirmas buvo Spalio 31 d. Millers, Grand Assembly Sveitinėje, kur rengė "Vieynbės" spaudos bendrovė. Operetės choras dalyvavo jame ir palinksmo klausytojus savo gražiais balsais. Nors diena buvo lietinga, bet publikos susirinko grauz busys.

Lapkričio 13 d. 1926 Operetės choras statė naują didelę Operetę — "Laima". Transfiguration par. svetainėje, (Hooper ir Marcy ave.)

Perstatymas taip gražiai pavyko artistams, kad negalima buvo atsidžiaugti. Gana ilga, bet taip buvo trumpa, kad nejutom, kaip jau 12 nakties priėjo, net ir patys artistai nemarė, kad jiems taip gerai išeis. Publikos ne perdaugiausia buvo, kaip girdėti, tai nauja vieta ir nebuvo pagarsinta kelrodis. Taigi kurie buvo parėję pasakojo, kad labai puikiai pavyko. Taigi reikalauja pakartoti.

Gruodžio 5 d. bus vėl "Laima" statoma ir vėl turės progos matyti, kurie nematė. Bet aš manau, kad visi eis antru sykiu pamatyti, nes verta, taip graži ir linksma ir graudinga, kas žmogaus jausmus užganėdina kaip kas jaučias. Jei nori verkti, tai gali, jei juoktis irgi gauna.

Lapkričio 28 d. Operetės draugija surengė puikią vakariene Piliiečių Klube, 1153 Putnam Ave., pagerbimui Pijaus Bukšnaičio 20 metų darbuotės scenoje. Susirinko apie 80 ypatų choristų ir rėmėjų. Ištikrųjų linksma būti dainininkų burely, jie visi linksmi, pilni energijos. Baigiant vakariene buvo ir kalbų kur kalbėjo A. Mikalauskas, K. Kriauciūnas, kuris pasakė, kad jau 56 veikaluose lošęs. Jis sakė, kad metų nesakysias, nes nesąs senas, o delto nėsenas, kad myli dainas ir visus scenos darbus. Jis sakė, jei nenorite būti senais, tai prigulėkit prie Operetės choro, tai nepasensite niekuomet.

P. Bukšnaičiui įteikė sidabrinę plunksną ir pašelį. Na ir praktiškai, ką negerai parašys, tai su pašiuku ištrins. Dar kalbėjo J. O. Širvydas. "Vienybės" redaktorius, M. Zujus, "Garso" red., S. E. Vitaitis, "Sveiknos" redaktorius. Visi šventino 20 metų scenos jubiliejatą p. Bukšnaitį, linkėjo jam sulaukti 50 metų.

Piliiečių Klubui vakariene pavyko.

Piliiečių Klubas jau senai gyvuoja ir dabar turi savo namą po Nr. 1153 Putnam ave. Jų namas labai įtaisytas del svečių, ypač rubų padėjimas, tai puikiai įtaisytas, kad visus turi ant kablių pakabinti ir nėra pavojaus suglamžyti. Taigi jie jau 3-čią vakarie-

nę rengė savo name. Tad dėkų dienoj šiemet irgi surengė ir puikiai pavyko. Valgiai skanūs buvo pataisyti ir vieta gražiai ir tvarkiai sutaisyta. Gal taip atrodo, kad jau į lietuvių nuosavybė malonu nueiti ir pasigerėti savo turtu. Niekas nestovi už nugaros ir ne šnairuoja. Visi savi ir smagus šoka, juokauja.

Tatgi labai gerai, kad lietuvių, ypač jaunesnių kreiptų domė palaikymui piliiečių Klubo. Kad jis bujotų, nes reikalingas. Jis daug pagelbėjo lietuviams, bet turi energijos darbuotis.

Turėjo ir gyvų kalakutą dovanai, bet nežinia kas gavo, labai norėjo daktaras Petrikas gauti. Mat daktaras Petrikas sakė, kad jis gavęs 1924 dėkų dienų kalakutą, kurį vos namo pervilkęs ir negalėjęs jo apveikti tai tik šaudamas nugalejo. Taigi ir šiemet tykojo gauti.

Vakarienes rengėjos buvo p. Vizbarienė ir p. Karpuvienė. Muzikantas Blažaitis su savo dukrele. Jis labai puikia graijina. K. Š.

PATERSON, N. J.

Vyčiai neduoda vaisiaus.

Mūsų rymiokams nekokios dienos. Klebonas jau permato, kad parapija smunka, nes avėlės mažėja, o naujų n atsiranda.

Taipgi jis mato, kad vyčiai veik visi poruoti, bet nepildo šventraščio ir vaisiaus neišduoda. Kadangi šventraštis yra pasakyta, jog be vaisiaus medį reikia iškirsti ir sudeginti, tai tuo reikalu buvo paršauktas misijonierius, kuris vyčiams peklos davė per 6 dienas. Minėtas misijonierius vienus išvadino supuvusiais, kitus silkėmis. Keikė ir kaikuriuos kunigus sakydamas, kad ir jie murydis peklos dugne.

Po tokios užkurtos per misijonierių pirties, vyčiai prastai filina. Mat vaisiaus neišduodant netik gali šėtonui pakliuti, bet sykiu reikia nešioti ir naujus misijonieriaus padirmavotus vardus. Teko girdėti, kad kaikurie rengiasi atvirstį prie tikėjimo, kad išsigelbėti nuo peklišių kančių.

Lapkričio 20 d. vietos pašalpos draugija LUPN. Klubas turėjo balių, kuris buvo puikus. Tik vietos katalikai neat-silankė, nors prie klubo ir priklauso. Mat draugija gyvuoja ant laisvų pamatų, tai jei kada ką surengia kadukai šaukia, jog bolševikų parengimas. Patarčiau parapijonams, nesirupinti pragaro kančiomis. Misijonieriaus surkta pekla užges, nes angliai brangus ir niekas nenorės pirkti ir ją kurenti. Geriaus rupinkitės savo kasdieninio gyvenimo reikalais, tai bus nauda ir patieams ir tautai.

Šilko Audėjas.

NEW HAVEN, CONN.

Smagu pažymėti, kad vietos sandariečiai sumanė surengti koncertą po naujų metų, nedėlio, sausio 2-ą dieną, 1927 m. ir vien tik vietinėms spēkoms, butent kviečia dalyvauti čion gimusį jaunimą, kurio čion randasi gerokas skaičius, prasila-vinusio muzikos srityje. Čion tai ištikrųjų bus kas nepaprasto, nes iki šiolei nebuvo progos paklausyti bendrai sutrauktos jaunimo, kuris vienok žinoma yra pažengęs meno srityje gana žymiai.

Koncertas žada būti labai turiningas. Butent bus dainų, smuiko, pijano ir baletu šokių, ukalėlės duetų ir korų. Sandariečiai šį sykį sukvietsdami mūsų jaunus artistus, parodys gerąją pusę lietuvių triušo, kurį reikia pranešti lavinant vaikus. Taigi laukiame. Oka.

Neapleiskite Savo kudikiu

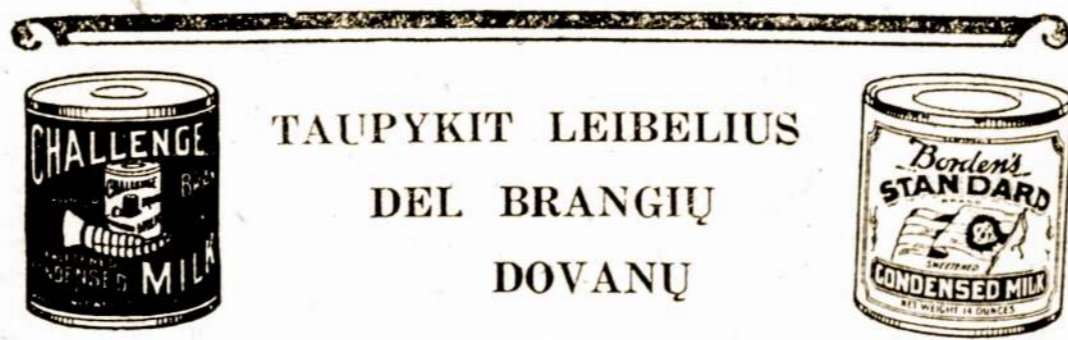
Svarbiausi priežastis menkos vaikų sveikatos yra netikės ir neganėtinai maistas. Kada kudikis mažas, jis prižiūromas, dažnai sveriamas ir atydziai daboje. Bet paaugus, tėvai jį apleidžia. O turėtų daboti ir atydziai prižiūrėti, kaip kudikį. Daktarai, darydami bandymus, rado, kad kondensuotas pienas yra vertės maistas buda-

Yra daug įvairių budu, kuriais gali vartot Standard ar Challenge Condensed Pieną. Kur tik reikia pieno ir cukraus sykiu, vartokite ten tu rūšių pieną. Duokite jį vaikams ir šeimynai darydamos keiksus, kepsnius, pudingus, sosus, košeles, pasigardžiavimus ir kitaip. Vaikams duokite taip kaip jie mėgsta. Vartok kavoje, koku ar šokolade. Laikykite ant ledo blesinukę visados.

DYKAI

Taupydami leibelius blesinių gaunate brangių dovanų. Kiekvienas leibelis turi didelę vertę. Ant paveiklo čia matote gražų ir naudingą šaukštuką. Galite gauti už 20 leibelių. Pradėkite taupyti šiandien ir nešikite leibelius į arčiausią dovanų krautuve, pagal adresu žemiau. Apžiūrėkite ten išstatytą didelį pasirinkimą įvairių dovanų. Rasite daug naudingų namams dalykų.

TAUPYKIT LEIBELIUS DEL BRANGIŲ DOVANŲ

Mūsų Dovanų Krautuvis Bostone: 89 Friend St. arti Haymarket Sq.

KITOS DOVANŲ KRAUTUVĖS FALL RIVER, MASS. BRIDGEPORT, CONN.

14 — 3rd St. arti Bedford St.

105 Congress Street arti Main Street

PROVIDENCE, R. I. 49 Aborn Street

Moterų Skyrius.

MOTINOS TURIM APGINTI
PACIOS SAVE.

Rašo K. Širvydienė.

Ilgai laukiau kas atsakys feisingai ant straipsnelio, kur tilpo "Sandaros" Nr. 31, kurį parašė kokis tai Teisutis Jagaubis.

Tai jau tikrai Jagaubis ir yra. Aš negaliu suprasti, kad vyrai senberniai labai bijo daugvaikystės, o kurie vedę tie visai nebijo vaikų ir kaip jie linksmi, kad turi vaikų. Nes vaikai tik ir riša šeimyninius klausimus. Kaip keistai atrodo, kad žmogus rupinasi ne savo reikalu. Iš daugel keistų nuskaidymų tame straipsnyje priminsiu vieną. Jagaubis sako, kad nei viena motina nesidžiaugė išauklėjus būrį vaikų, nes, girdi, jai nesą jokios naudos ir garbės. Iš kur gi tamsta Jagaubis žinai, kad nei viena motina neturi garbės išauklėjusi būrį vaikelių, žinoma jei tokių kaip tamsta, sveikas niekus pliauški per laikraščius, jei visi būtų tokie, tai ir aš pritarčiau, kad nėra naudos iš tokių vaikų.

Bet aš noriu išgirsti iš tamstos lupų, kiek yra laimingų motinų, kurios neturi vaikų, o tik buna užganėdintoms tokių vyrų, kaip tamstas esi? Tą aš labai norėčiau žinoti. Argi labai laimingos tos motinos, kurios leidžia tokius saldžiuliežuvius kaip nekuri vyrai, ypač senberniai, kurie bailumai susipinti sau meilės lizdelius, ir gyventi kaip reikia, Bet jie to nedaro, jie tykoja įlįsti į kito meilės lizdelį ir sudrumsti jų gyvenimą, prikaldėdami visokių nopasčių. Pirmas jų kalbėjimas,

mas, tai peikimas tikrų vyrų, kurie užlaiko šeimyną, kad jie netikę, negražūs ir tt. Žinoma, lengvo budo moteris paklauso ir pradeda niurnėti, pasidaro sau nesmagumų, susipyksta su vyru. O tas smailiežuvis vis loja, kol jau visai sugriauna šeimyną. Tada pajutę, kad jau pati kabinas prie jo, tai jis jau pradeda šalintis ir visai pasitraukia. O moteris įpalekia ant išjuokos ir iš vyro pusės ir nuo kitų. O tas smailiežuvis derinas jau prie kitos, taip ir eina šeimyna nuo šeimynos, lyg elgėta duonos pradamas kiemas iš kiemo. Argi gali būti sulyginta tikra motina, kuri daboja savo lizdelį, kiek ji gali ir augina vaikelius gražiai ir teisingai. Kaipgi gali motina sutikti su toms bevaikėmis, kurios neturi motynistės jausmo, o tik vien šaipymosi. Aš labai myliu Gelutį, kad jis yra vaikų tėvas ir jis žino kas yra del tevų garbinga. Ir aš nemanau, kad tėvai, kurie augina vaikus, turėtų drąsą pliaukšti per laikraščius tokius niekus kaip pliauškia Rukas, visai budamas ne tėvu. Juk didelis yra skirtumas tarp vaikinų ir vaikų tėvo. Rošos niekas negali ginčyti.

Tai kamgi reikia dangstyti tėvų vardais, kurie neturite tėviško jausmo. Motinos buvo garbingos ir bus, kol bus žmonės ant žemės. Motinos ir nenori sulaukti nuo tokių vyrų, kurie rašo patys nežino ko. Bet motina pati per save yra prakilnų žmonių pagerbta ir ji bus per amžius gerbiama. Bevaikės, kurios nenori vaikų, jos tik myli tol, kol jaunos, bet kai pasensta tai jos niekas

nemyli. Tada jau nebereikia ir tiems, kurie su saldžiu liežuviu labai laizė, kol jauna buvo. Tatgi šalin iš tarpo tikrų motinų, jūs džiaugiatės su tokiom, kokie patys bunate. Jei rašote, tai rašykite gražiai, nesundykit prie blogo ir neveskit moterų iš kelio. Žadėdami jom žibučias, nes jūs jų neturite ir neturėsite. Motinų brangiausi žibučiai tai vaikeliai. Ji juos glamonėja, su jais džiaugiasi ar jai skauda ar ją kas nuskriaudžia, ji turi patieką su vaikeliais. Ji juos augina ir jos turtas vaikai.

Margumynai

SENIAUSIS PASAULY ŽMOGUS

Nesenai mirė Tiflise (Kaukaze) paskutinis Napoleono karu 1812 m. dalyvis; jis ėjo 150 metus ir vadinosi Andrejus Andrusenko; kareivių buvo 45 metus, pastaruosius savo tarnybos metus buvo rajtininkų vachmistras. Be žygio į Maskvą dalyvavo 1831 m. sukilime. Buvo tris kartus sužeistas, je veidas buvo išraizytas kardu. Nežiurint savo seno amžiaus, buvo normalus ir dvasiniai ir fiziniai žmogus. Mielu noru dalinosi savo atsiminimais. Mirties dienoj išėjo iš savo kaimo į Tiflisą tabokos pirkti; grįžęs atsisėdo paliai grįčia, prikimšo pypkę ir užmigo, kad daugiau nepabusti.

VYRŲ APYKAKLĖS ŠIMTAMETĖS SUKAKTUVĖS

Šiomet sukanka šimtas metų nuo to laiko, kaip buvo išrasta pirma vyriška apykaklė, kuri dabar yra vienas svarbiausių apsilvilkimo, na, ir puošos da-

lykų. Išrado apykaklę vieno prancuzo batsiuvio žmona. Jos vyras mėgo gražius baltinius, bet tiek prakaituodavo, kad sunku buvo taip dažnai juos keisti. Batsiuvienei dažnas baltinių keitimas nelabai tiko, tuo labiau, kad ji įsižiūrėjus patyrė, kad visi marškiniai švarūs, bet juoda tik viena apykaklė. Ji, ilgai negalvodama, atardė ją, išplovė ir vėl prisiuvo. Kuomet nusibodo jai apykaklės ardyti ir vėl siuti, ji įtaisė jas ant sagų ir netrukus persitikrino, kad tatau yra neblogas dalykas ir apie jį papasakojo

savo kaimynėms. Jos pasekė ją ir netrukus visoj aplinkėj pradėjo apykakles gaminti atskiras nuo marškinių.

Nugirdęs vienas amerikietis apie šį išradimą įsitikino, kad apykakles gaminant galima padaryti neblogą biznį. Netrukus jis Amerikoj atidarė apykaklių fabriką. Matyt, kad biznis ėjo neblogai, nes atsiuntė nemažą dovaną pirmajai apykaklės išradėjai.

Prancuzijoje apykaklėms gaminti fabrikas buvo įsteigtas tik 1850 m. Vėliau apykaklės iš palnėgva skleidėsi į visus kraštus.

MIESTAS IŠ DRUSKOS

Sacharos dykuma slepia savy iki šiolei ne vieną paslaptį. Buchananono ekspedicija atrado nesenai plačioje Faši dykumoje, kurios teritorija didumo beveik sulig: visa Anglijos teritorija, nedidelę oazę, kurioje gyvena apie 100 žmonių. Šitoje oazėje visi pastatai padaryti iš tikros

druskos. Čia atsitinka, kaip tik svarbiausieji tarp tų giminių mušiai. Štai kodėl visi namai apręti druskos sienomis, kuriose padirbtos skylės šaudyti. Taipgi aplink visą miestą eina aukšta siena. Tokiu būdu kiekvienas namas yra lyg maža tvirtovė. Visi šie pastatai statyti iš druskos, aprukę dumais, purvini. Druska įgavo cemento tvirtumą.

HENDAVE. — Slaptoji policija sučiupo tris vyrus, kurie buvo apsiginklavę bombomis ir buvo pasirengę nužudyti Ispanijos diktatorių generolą Primo de Rivera. Tai jau kelintas pasikėsinimas ant diktatoriaus gyvybės.

Trynimas Pagelbsti

Trynk tą pačią vietą kur skauda!

Trynk, trynk, trynk iki oda įkais ir pasidarys raudona ir pajusite tą malonę šilumą to seno patikėtino šeimyninio linimento.

PAIN-EXPELLER

Inveistr. J. V. Pat. Biure

Jis buvo ir yra naudojamas palengvinimui reumatiškų skausmų; snaikinimui apsirėkusių peršalimų ir nurašinimui ir sustiprinimui pailusių, skaudamų muskulų.

35c.—vaistinėse—70c.

F. AD. RICHTER & CO.

Berry & So. 5th Sts. Brooklyn, N. Y.

VELTUI VELITUI!

Pareikalaukite veltui duodamos navedinės bonketės BAMBINO. Mes norime, kad jūs išbandytumėte jį!

F. AD. RICHTER & CO.

Berry & So. 5th Sts. Brooklyn, N. Y.

Geriausias Kudikiam

Kuomet kudikis verkia ir skausmo kankinamas spardosi savo mažiomis kojomis—pamėginkite

Nuo užkietėjimo vidurių, dieglio ir mėšlungio viduriuose ir skilvyje negali būti nieko geresnio ir pagelbingesnio.

35c. vaistinėse.

BIZNIERIAI GARSINKITES "SANDAROJE"!

Choro Repertuaras

Mėnesinis Muzikos Leidinys Metams — \$2.00
Ta pačia kaina slunčiam ir Lietuvon.

ANTANAS BACIULIS
421 EAST SIXTH STREET
SO. BOSTON, MASS.

Lietuvius Optometrista

Išexaminuoju akis, priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PASAKARNIS, O. D.
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Išexaminuoju akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akių Specialistas
399A BROADWAY,
So. Boston, Mass.

Telefonas: So. Boston 4768

DR. BALABAN

GYDYTOJAS IŠ RUSIJOS
Chirurgas ir prie gimdymo,
351 DORCHESTER STREET
So. Boston, arti Andrew Sq.

NADAS RASTENIS

ADVOKATAS

700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.

Telefonai:

Ofiso: Calvert 5896
Buto: Gilmor 0361

Tel. So. Boston 0502

Paul J. Jakmauh, M. D.

(Jakimavičius)

509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Namų telefonas Univ: 1463-J.

A. O. SALNA (SHALNA)

LIETUVIS ADVOKATAS

Baigęs du Universitetu, Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B., "Darbininko" Name, (2-ros lubos)
266 W. BROADWAY,
So. Boston. Tel. So. Boston 3520

ALLEN HOWE

DENTISTAS

Kambarys 17. Tel. connect
409 BROADWAY
South Boston

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai civiliskas ir kriminaliskas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

PRANAS J. KALINAUSKAS
381 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
Ofiso ir gyvenimo vietas
Telefonas S. B. 0441

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių amerikų vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gydules nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes juos patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai dykai.

D. CABITT

100 SALEM STREET,

BOSTON, MASS.

P A S I I M K I T E

C A M E L

Camel—didžiausias tabako žodis visų laikų

NIEKAD rukymo istorijoj nebuvo tokio cigareto kaip Camel. Jokis kitas cigaretas nebuvo taip maloniai sutinkamas tiekose milijonų namų.

Kada Camels pasirodė pasauly jie sutvėrė visai naują jausmą užganėdinimo ir pasitenkinimo rukyme. Milionai kurie išbandė visus, kurie gerai galėtų mokėti brangiau, ruko tik Camels.

Camel yra pasaulio numylėtas cigaretas. Camel remia didesnis skaičius pirkėjų negu bile kitas cigaretas turėjo. Kodel? Delto kad Camels susideda iš parinkčiausių augi-

namų Turkiškų ir Amerikoniškų tabakų. Delto kad Camels niekad nenuvargina skonio ir niekad nepalieka cigaretinio atsidaavimo. Didžiausia tabako organizacija pasauly sudeda viršausį į šitą vieną cigaretę.

Jei norite labiausia prisirpusio minkštumo kokis kada nors paėjo iš cigareto, pabandykite Camels. Nežiurint kiek jus sutinkate mokėti, jus šiame garsiaame pasirukyme rasite kiekvieną puikią ypatybę kurios kada nors ieškojote cigarete.

Pasiimkite Camel!

R. J. REYNOLDS TOBACCO COMPANY, WINSTON-SALEM, N. C.

Vietos žinios.

LIETUVAITĖ PAKLIUVO BĖDON.

Užpėreitą savaitę E. Cambridge buvo teismas ir nutėisė mirtin lietuvi vaikina Gaidžiuna, kuris turės mirti elektror kedėje.

Pereitą savaitę, jo sesuo, norėdama pagelbėti savo broliui išbėgti iš kalėjimo, nunešė jam keptą vištą, kurios viduryje įdėjo revolverį. Kalėjimo sargai tai patėmijo ir Gaidžiuniutė tapo areštuota. Ji yra paleista po \$8,000 kaucijos. Už tokį žygį mergina bus skaudžiai nubausta, neabjotina, kad gaus kelis metus kalėjimo.

Gaidžiunai visiškai prasišalinę nuo lietuvių veikimo. Jų vaikai nemoka lietuvių kalbos. Nutėistasis mirtin yra vadinamas "Jerry the Pole". Vėlesniu laiku vadinamas Jerry Gedziun.

SVARBUS PRANESIMAS.

Lietuvių Svetainė ant E st. ir kampo Silver st. 16 diena sausio, (nedėldienio vakarui) 1927 m., tapo užimta del Lietuvių Mandalinų Orkestros "VITURIO" puikaus koncerto. Todel širdingai prašome draugijų ir klubų nieko nerengti tą dieną ir paremti šią naują lietuvių meno draugiją. Mums lėšovo apie tukstantis dolerių instrumentai ir muzika bei mokslas pusantrų metų laiko Mes dabar esam prisirengę jums parodyti, ką mes galime, ir nuo jusų rėmimo priklausys tolimesnis mūsų gyvavimas ir progresas.

"Viturio" Koresp.

KUNIGUI NEPAVYKO APSIZENYTI.

Kunigas Thomas Wood, kuris kunigavo Baltimore, pereito pirmadieno vakare atvažiavo į Bostoną. Ant South stoties jį pasitiko Cora May Stewart, 21 metų mergina. Mergina jį susitikus pareiškė, kad ji su juom nesizėnys, nes jis jai sakęs, kad esąs 55 metų amžiaus, bet ji girdėjusi, kad jis esąs 69 ar 70 metų amžiaus ir su juom kas tokio negero atsitikę Baltimoreje.

Kunigas, kuris buvo metęs kunigygtę ir atvažiavo gauti pačią, išgirdęs tokį merginos pareiškimą nusiminė ir pareiškė, kad jeigu taip jau yra, tai jis grįžsiąs į Baltimore ir vėl kunigausiąs.

SVARBUS SUSIRINKIMAS

ALT. Sandaros 7 kp. bus susirinkimas nedėlioje, 12 d., Gruodžio, 1926, 1:00 val. po pietų. Sandariečių salėje. Kviečiami yra visi nariai būtina dalyvauti, nes turime svarbių reikalų.

"GABIJA" RENGIA PASILINKSMINIMO VAKARĄ.

Nedėlioje, 12 d., gruodžio 1926, pradžia 6 val. vakare, Sandaros svetainėje, 327 E. St., So. Boston. Tai bus įdomiausias parengimas, kuriame kviečiam var vis dalyvauti.

Rep.

AUTOMOBILIŲ NELAIMES.

Per pereitą savaitę Mass. valstijoje automobiliai užmušė 21 žmogų. 565 automobilistai neteko registracijos ir laisnes, jų tarpe randasi ir keliatas lietuvių.

NAUJAS LIETUVIŲ RESTORANAS.

So. Bostone atidarytas naujas lietuvių restoranas, 286 Broadway. Vieta atrodo šviri ir labai gera, maistą duoda ir už pigią kainą.

MELSIŠ UŽ MEKSIKONUS

Bostono kardinolas O'Connell ragina katalikus melstis už meksikonus, kad Meksikos valdžia atsiverstų prie dvasios šventos ir duotų kunigams liuosybę tarnauti Romai, kaip jie tarnavo iki šiol.

DIDELIS ŠALTIS IR SNIEGAS

Su pereitu nedėldieniu Bostoną užklupo didelis šaltis ir sniegas. Prsnigo apie 13 colių storumo sniego, kuris labai sudemoralizavo susisiekimus. Šaltis buvo tokis skaudus, kad merkuras nupuolė iki 5 palei zyro. Oro ekspertai sako, kad tokis šaltis šioje apielinkėje gruodžio mėnesyje yra buvęs tik 1898 metais.

PUIKI OPERETĖ.

Subatoje, gruodžio 11 d. Lietuvių Salėje. So. Bostone bus perstatoma puiki operetė "Silvia". Ši operetė pirmu kartu statoma S. Bostone.

Sporto žinios.

DR. SARPALIUS VEL LAIMEJO RISTYNES.

Pereitos savaitės ketverge buvo ristinės, kur tarp kitų ritosi ir lietuvis drutolis Dr. K. Sarpalius, su rusų kazoku Ivan Ludlow. Jė du ritosi tik 17 minutų ir Sarpalius rusų kazoką patiesė. Reikia pastebėti, kad Sarpalius visus nugalėto su kuriais tik jis buvo suleistas Bostone. Nors jo oponentai skaitomi diktaiis vyrais, bet Sarpalius visuomet sako, kad su jais jam nėra ko veikti, sako man tik žaislas su tokiais vyrais.

DR. SARPALIUS VĖL RISIS.

Ateinatį ketvergą, Grand Opera House Dr. Sarpalius susikibs su Jack Albright. Jų

OPERETĖ "SILVIA"

RENGIA SO. BOSTONO LAISVĖS CHORAS
SUBATOJE

Gruodžio 11 d., 1926 M.

Lietuvių Svetainėj

KAMPAS E IR SILVER STS., SO. BOSTON, MASS.

Pradžia 8 valandą vakare.

Tai pirmu kartu So. Bostono ir apielinkės lietuviams bus proga pamatyti šią puikią operetę.

Kviečia visus Laisvės Choras.

imtinėse vienas paėmimas bus pergalė.

KOMARO RISTYNĖS SULAIKYTOS.

Lapkričio 26 d. Evansville, Ind. lietuvis drutulis susikibo su airišiu Garder, ši St. Louis. Kadangi abudu buvo labai smarkus, tai pasilamdė apie 13 minutų pradėjo muštis. Jų ristinės tapo sulaikytos.

MAZI IR DIDELI, MOKINKITIES MUZIKOS

ant lengviausių ir gražiausių instrumentų: mandalinos, gitaros ar balalaikos. Bukit visų mylimi ir plačiai žinomi. Greit išmokinu ir labai pigiai. Naudokitės mano pamokom pavieniai ir bendrai su orkestra. Einu ir po stubas. Klauskit laišku ar ypatingai del platesnių informacijų.

R. ŽIDZIUNAS
327 E ST., SO. BOSTON, MASS.

PAVIRKITE APIE MUSŲ DALINĮ IŠMOKĖJIMO PLANĄ. POWERS & MEHEGAN

PLUMBERUOJAME, ĮVEDAME ŠILIMAS IR GESĄ
463 WEST BROADWAY SO. BOSTON, MASS. ARTI DORCHESTER ST Tel. So. Boston 4599.

P. J. Akunevičius

LIETUVIS GRABORIUS

Suteikia geriausį paskutinį, patarnavimą.

Už pilną pagrabą galima apsieit su \$80 ir augščiau už delius, o už vaikus nuo \$20 ir augščiau-Pigiai ir gražiai.

Ofiso ir gyvenimo antrašas:

826 E. 6-TH STREET, SOUTH BOSTON, MASS
Tel. S. B. 4486.

Jordan Marsh Company

Kaip Pasirinkti Dobanu

Persistatyk save draugo vietoje.

Pamisyk ką jisai arba ji myletu labiau negu apie save.

Pirkite anksti - pradžioje menesio ir anksti ryte del savo parankumo.

Ateikite i Naujos Anglijos didžiausia krautuve nes dovanos iš Jordan Marsh Company turi didelia reikšmia tiem kurie gauna jas.

Krautuve Kuri yra Pripildyta
Kaledu Cybumo

REAL ESTATE

CAMBRIDGE BARGENAS

9 šeimynų namas. Vienas 3 ir šešių (6), su dideliu lotu žemės. Rendų neša 218 į mėnesį, prekė \$18,000, įnešti \$4,000. Del platesnių informacijų klauskit pas B. KONTRIMĄ, 361 W. Broadway, arba 120 Marine Rd. Tel. 2483 W. So. Bostono.

TIKRAI PIGIAI

3 šeimynų, 18 kambarių namas su naujausios mados improvementais ir 3 automobilių garadžium; rendų \$135 per mėnesį, o prekė tik \$11,800 ir lengvos išlygos.

B. B. STEFAN
366 Broadway, So. Boston.

PASIRANDAVOJA

5 kambariai su visais įtaisymais geriausioje vietoje, Jamaica Plain, renda pigi. Del platesnių žinių kreipkitės į 327 E st. So. Boston. Tel. S. B. 2408.

PRANESIMAS AUTOMOBILISTAMS.

Nelaukite iki paskutinės minutės apdrausti savo mašiną. Paduokite man savo užsakymą tuojaus. Nuo pirmos November bus galima gauti Inšurinas ir Registracijos numerius. Paduokit užsakymus dabar. Informacijos dykai.

VINCENT B. AMBROSE
255 Broadway, Tel. S.B.0506-M

AUTOMOBILIŲ SAVININKAI

Pradedant nuo naujų metų verstina reikalingas Atsakomybės Paliudymas bendrai su aplikacija del registravimo automobilių. Prisiųskite savo antrašą ir aš pribusiu pas jus (neskiriant kur gyvenat) su reikalinga blanka del registravimo automobilių. Šis patarnavimas dykai. Del tikro patarnavimo su savo insurance reikalais, kreipkitės pas

J. N. TURAUSKAS
CAMBRIDGE, MASS.
104 Hampshire st. Uni. 9692
368 Washington st. Un. 1683W

MATTAPAN

3 šeimynų namas. 15 kambarių su visais įtaisymais, kieta medžio grindys, iš priekio ir užpakalio pijazai, arti prie karų ir štorų parsiduoda už \$11,800 ant lengvų išlygų.

V. P. YANKUS
366 W. Broadway, So. Boston.
Tel. S. B. 2027.

Skoliname Piningus

Jei jums reikia pirmą ar antrą mažo ar didelio mortgage už žemiausį nuosimtį gali gauti pas mane, taigpi perku antrus mortgages.

P. J. KAY,
Room 508
110 Tremont St. Boston, Mass.

Naudokis Proga

Naujas 2-jų šeimynų namas, naujausios mados maudynės, šiluma, elektros šviesos ir prieš ir užpakalio pijazai; didelis kampinis lotas žemės ir dviem automobiliams garadžium. Labai gražioj vietoj Mattapan Turū buti greitai parduotas, prekė \$11,200.

LITHUANIAN AGENCY
361 W. Broadway So. Boston, Mass

BARGENAS

30 AKERIŲ FARMA
15 mylių nuo Bostono, 9 kambarių namas su visais moderniskais įtaisymais, sodas iš 300 vaisinių medžių, prekė \$5,500 ant lengvų išlygų. Klauskite JOSEPH BALUŠAITIS, 337-3rd St., So. Boston, Mass., Tel. S. B. 0418-R

NAMŲ STATYTOJAI

Budavojame namus, senus taisome, pijazus ir naujus stogus dedame, pentinam iš lauko ir vidaus, mūrjame fundamentus, darome abelnai visokį darbą del namų už prienamą kainą.

M. BILEŠKEVIČE & CO.
94 Armandine St. Dorchester, Mass.

VINCAS R. GALUBICKAS KARPENTERIS

Taisome ir pentinam namus peiperiuojame kambarius, dirbame visokiu darbus. Kreipkitės šiuo adresu: (11-27)
72 DOWNER AVE.
DORCHESTER, MASS.
Tel. Columbia 5297

JIEŠKANTI ISIGYT NUOSAVYBĖ PIRMAUSIA MATYKITE A. J. KUPSTI

Mes budavojam namus, garadžius ir krautuves; perkame, parduodame, išmainom namus, ukės ir visokius biznius, kaip taip bučernes, bekernes ir restorantus. Inšuriname namus nuo ugnies ir nelaimių, taip pat krautuves ir automobilius. Parduodam anglis, koksus, ir malkas. Išrandavojame kambarius. Užlaikome kamarninką, arkitektą; padarome planus del budavotojų; užlaikome namų

taisytojus, stogdengius, plumerius ir elektrikinius. Skoliname pinigus ant pirmų ir antrų morgidžių. Taigpi suteikiam legaliskus patarnimus per savo advokatą visokioje reikaluose kaip tai: pirkime ir pardavime visokio turto ir tt. Reikale kreipkitės pas

A. J. KUPSTIS
332 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Tel. So. Boston 1662 arba 1373

Parduodame Vilnas

Del Matrasų ir Kaldrų
PAUL O'SULLIVAN, Inc.
192 Summer St., Boston, Mass.

NEW ENGLAND CLEANSING & DYING CO.

450 Broadway So. Boston, Mass. Drapanas paims ir atveš dykai
Pašaukite per telefoną

D. A. Zaletskas

Graborius ir Balsamuotojas Ofisas:
983 CAMBRIDGE ST.
Tel. Univ. 8831-R.
Univ. 8831-W
Gyvenimo antrašas:
Tel. Univ. 0878.
448 CAMBRIDGE ST.

K. SIDLAUSKO

APTEKA

Kurioje galima gauti visokių gyvaolių ir įvairių šaknų. Reikale kreipkitės.
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.